

EUROPA info

SADRŽAJ:

EU - HR

- ★ Komisija o ekonomskom programu RH
- ★ Vijeće EU o Hrvatskoj

EU VIJESTI

- ★ Gospodarske preporuke državama članicama
- ★ Proljetna ekonomska predviđanja Europske komisije
- ★ Litva se sprema za predsjedanje Vijećem EU

IZ EUROPSKIH MEDIJA

- ★ *El País*: Kakav je plan, gospodine Rehn?
- ★ Šest milijuna razloga za promjenu politike
- ★ Srce Europe
- ★ Kriza tjera kandidatkinje da dvaput promisle o EU
- ★ Ojačati Europski parlament, a ne Komisiju
- ★ Novi sustav umirovljenja u Njemačkoj

EU ZAKONODAVNI PRIJEDLOZI I INICIJATIVE

- ★ Prijedlog Direktive o bankovnim računima
- ★ Komisija želi olakšati mobilnost radne snage u EU
- ★ Dogovor o Direktivi o hipotekarnim kreditima
- ★ Zastoj u uvođenju poreza na financijske transakcije
- ★ Smernice za europsku akvakulturu
- ★ Internet na televiziji, televizija na internetu
- ★ Modernizacija europskih luka

EU SUDSKA PRAKSA

- ★ Sud pojašnjava pojam invalidnosti
- ★ Europski sud o homofobnim izjavama
- ★ Naknada za nezaposlene pogranične radnike
- ★ Društva za zaštitu autorskih prava (ipak) u poštenoj tržišnoj utakmici
- ★ Flamanski dekret o jeziku krši slobodu kretanja radnika

EU PUBLIKACIJE, STUDIJE, IZVJEŠTAJI

- ★ Godišnji izvještaj o financijskoj stabilnosti i integriranosti
- ★ Strateško izvješće o kohezijskoj politici
- ★ Priručnik o indeksu cijena stambenih nekretnina
- ★ Izdvajanja za obrazovanje u državama članicama
- ★ Potpora učiteljima i nastavnicima u EU
- ★ Rano napuštanje školovanja
- ★ Socijalni dijalog pod pritiskom krize
- ★ Financiranje malih i srednjih poduzeća
- ★ Vodeće turističke destinacije u 2011.
- ★ Makedonija: nastavak reformi unatoč političkim tenzijama
- ★ Napredak Strategije za Dunavsku regiju

VALJA ZNATI

- ★ Sve što ste oduvijek željeli znati o redovitom zakonodavnom postupku
- ★ Knjiga: *Europsko obiteljsko pravo*
- ★ Konferencija *INFuture 2013*

PODLISTAK

- ★ Četvrti željeznički paket

KOMISIJA O EKONOMSKOM PROGRAMU RH

U sklopu paketa dokumenata o gospodarskim preporukama državama članicama, Komisija je objavila i dokument koji sadrži **ocjenu hrvatskog gospodarskog programa za 2013. godinu**. U slučaju Hrvatske Komisija nije objavila preporuke s obzirom da Hrvatska još nije članica EU.

Uglavnom, u svojoj ocjeni, Komisija navodi kako se **hrvatsko gospodarstvo i dalje se bori s recesijom**, ali predviđa da bi bolje međunarodno okruženje, pristupanje EU i novi propisi doneseni radi poboljšanja ulagačke klime trebali pokrenuti skromni oporavak u 2014. Stopa **nezaposlenosti** znatno se **povećala** u 2012. dosegnuvši **15,9 %**, s time da je **nezaposlenost mladih porasla na 43 %**. Očekuje se da će ukupna nezaposlenost u 2013. porasti na **19,1 %**, dok će inflacija u 2013. iznositi 3,1 %, a u 2014. očekuje se pad na 2 %. Nadležna tijela planiraju do 2016. smanjiti deficit opće države ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a. Prema proljetnim prognozama Komisije za 2013. predviđa se **rast ukupnog deficita na 4,7 % BDP-a u 2013.**, a isti bi u 2014. mogao dosegnuti 5,6 % BDP-a. Komisija isto tako predviđa da će u 2014. udio duga u BDP-u premašiti referentnu vrijednost od 60 % BDP-a zbog većeg deficita i manjeg rasta BDP-a u odnosu na predviđanja iz hrvatskog ekonomskog programa.

Osim što je Hrvatska pokrenula nekoliko reformskih mjera (**preusmjerenje poreznih opterećenja, rješavanje loših kredita, smanjenje visokih troškova otvaranja poduzeća...**), Komisija smatra kako su „u drugim područjima nastojanja za provedbu reformi bila **ograničena**, posebno u pogledu smanjivanja implicitnih obveza i fragmentacije mirovinskog sustava, unaprjeđenja učinkovitosti pravosuđa i poboljšanja preventivnih mehanizama koji se odnose na **korupciju** u javnoj upravi.” Također Komisija smatra kako „u pogledu prihoda, ima prostora za proširenje poreznih osnovica”, dok u pogledu rashoda smatra kako je „izazov provesti održivu konsolidaciju a pritom očuvati rashode kojima se potiče rast te osigurati dovoljno prostora za sufinanciranje sredstava iz fondova EU-a”, te da „ima prostora za **preispitivanje učinkovitosti, održivosti i prikladnosti rashoda za socijalnu zaštitu i mirovine**.” Što se tiče tržišta rada, Komisija navodi kako je „zbog nefleksibilnog tržišta rada i nepotica jnih mjera proizašlih iz sustava naknada ograničeno otvaranje radnih mjesta. Otpuštanja su složena i skupa, te se mogu rješavati sudskim postupkom koji traje nekoliko godina.”

U segmentu koji se odnosi na **javnu upravu i poslovno okruženje**, Komisija navodi kako je „kvaliteta poslovnog okruženja **slaba**, što potvrđuje i **nepovoljna pozicija Hrvatske** u međunarodnim anketama. **Slaba učinkovitost pravosuđa** i visoki stupanj percepcije **korupcije** u javnoj upravi uzrokuju

Mimica na saslušanju u Europskom parlamentu

Uoči pristupanja Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013., Neven Mimica, predloženi povjerenik Europske komisije nadležan za zaštitu potrošača, saslušan je 4. lipnja 2013. pred Odborom za unutarnje tržište i zaštitu potrošača, te Odborom za zaštitu okoliša, javno zdravstvo i sigurnost hrane. Članovi oba Odbora imali su priliku prosuditi Nevena Mimicu s obzirom na njegove općenite sposobnosti, predanost europskom projektu te osobnu neovisnost. Također, članovi odbora provjerili su njegovo znanje o resoru koji mu je dodijeljen, te saznali koji su njegovi prioriteti u tom području. Parlament će svoju odluku formalno usvojiti na plenarnom zasjedanju 12. lipnja 2013.

Više:

★ [EP: Hearing of Commissioner-designate Mimica](#)

zabrinutost. Bit će iznimno važno jačanje upravnih kapaciteta ako se žele uspješno provesti ulaganja koja sufinancira EU.”

Više:

★ [Ocjena ekonomskog programa za 2013. za Hrvatsku - Radni dokument službi Komisije, SWD\(2013\) 361 final, 29. 5. 2013.](#)

Obilježavanje ulaska Hrvatske u Europsku uniju

Hrvatska vlada najavila je središnju proslavu hrvatskog članstva u Europskoj uniji koja će se održati **30. lipnja 2013. godine**, u poslijepodnevnom i večernjim satima, u Zagrebu. Okupit će političke lidere iz zemalja članica EU, zemalja Jugoistočne Europe, čelnike europskih institucija te hrvatske uglednike. Više na stranicama [Vlade](#).

VIJEĆE EU O HRVATSKOJ

Na sastanku **Vijeća za opće poslove** EU održanom 22. travnja 2013. raspravljalo se, među ostalim, o Hrvatskoj. U tom je smislu Vijeće prihvatilo zaključke u kojima pozdravlja izvješće Komisije o nadzoru Hrvatske od 26. ožujka 2013. kao i ondje iznesenu ocjenu da Hrvatska **općenito ispunjava zahtjeve i obveze** iz pristupnih pregovora.

Vijeće Hrvatsku **pohvaljuje zbog ostvarenih rezultata**, naglašavajući da je ispunila deset prioritarnih aktivnosti navedenih u opsežnom izvješću Komisije o nadzoru iz listopada 2012. godine. Hrvatska je pokazala volju i sposobnost ispuniti sve ostale obveze prije pristupanja te je za očekivati da će izvršiti i završne pripreme za članstvo u EU.

Očekuje se da će Hrvatska - kao nadogradnju na ostvarene rezultate - **nastaviti razvijati svoja postignuća na području vladavine prava**, ponajviše u **borbi protiv korupcije** i rješavanju **slučajeva ratnih zločina**.

Vijeće je primijetilo da Hrvatska nije sklona bilateralna pitanja smatrati preprekama u postupku pristupanja te ju potiče na aktivno sudjelovanje i pružimanje pozitivne uloge u regionalnoj suradnji na Zapadnom Balkanu. Pozdravljajući napredak postupka ratifikacije, **Vijeće s radošću pozdravlja ulazak Hrvatske u članstvo Europske unije** 1. srpnja 2013. godine.

Više:

★ [Council conclusions on Croatia, General Affairs Council Meeting, Luxembourg, 22 April 2013.](#)

GOSPODARSKE PREPORUKE DRŽAVAMA ČLANICAMA

Krajem svibnja Europska je komisija objavila preporuke za države članice EU kojima Europu želi **izvući iz krize i osnažiti temelje gospodarskog rasta**. Preporuke se temelje na **dubinskoj analizi** situacije u svakoj pojedinoj državi članici, te njihovim vladama daju jasne smjernice o tome kako iskoristiti vlastite potencijale za rast, povećati konkurentnost i stvoriti nova radna mjesta u 2013. i 2014. godini.

Paket dokumenata sadrži:

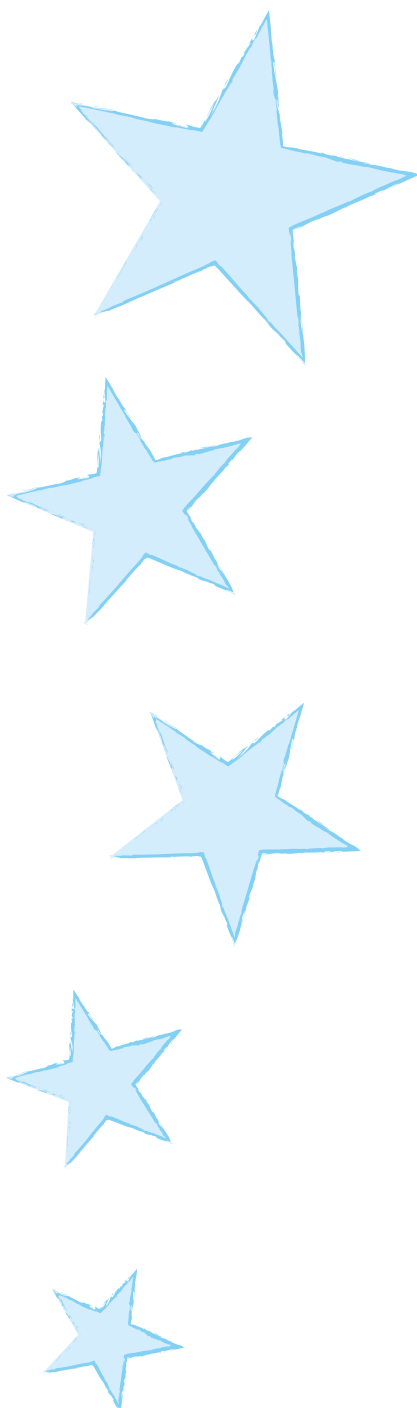
1. **obavijest** Komisije s **pregledom najvažnijih rezultata analize** za svaku pojedinu državu, i kako to može potaknuti rast i kreiranje radnih mjesta u EU kao cjelini.
2. **24 dokumenta s preporukama** - jedan za svaku državu članicu, izuzev Grčke, Irske, Portugala i Cipra, te zasebne preporuke za **eurozonu** kao cjelinu. Preporuke sadrže specifične smjernice za svaku državu o proračunskim, ekonomskim i socijalnim politikama, pri čemu je u obzir uzeta posebnost situacije u svakoj analiziranoj državi.
3. **Detaljne analize** (*Commission Staff Working Papers*) na temelju kojih su donesene **preporuke**, predstavljene u 29 radnih dokumenata Komisije (jedan za svaku državu članicu, jedan za eurozonu, i jedan za Hrvatsku).
4. Osim preporuka Europskog semestra, Komisija je usvojila i niz **odluka** u okviru postupka zbog **prekomjernog proračunskog deficita**, u kojemu se osvrće na najnovije korake država članica koji bi trebali njihove proračunske deficite spustiti ispod 3% BDP-a.

Komisijina analiza pokazuje da većina država članica EU **napreduje u fiskalnoj konsolidaciji** i primjenjuje reforme radi povećanja konkurentnosti. Ipak, ritam i utjecaj tih reformi je neujednačen. Najveći izazov predstavlja **rastuća nezaposlenost**, posebice **mladih**, protiv koje se valja boriti **pojačanom implementacijom aktivne politike zapošljavanja** ili **reformama obrazovnih sustava** kako bi se osiguralo da tražitelji posla usvoje vještine potrebne za poslove kojih na tržištu rada ima. Takođe, potrebno je više učiniti kako bi se stvorili uvjeti u kojima bi **poslovni sektor** investirao i kreirao **radna mjesta**, poboljšao svoju **konkurentnost** na tržištu proizvoda i usluga, i poticao investicije u istraživanje, inovacije i učinkovito korištenje resursa. Usto, Komisija smatra nužnim nastavak fiskalne konsolidacije, iako različitim tempom, a potrebno je suočiti se i s preostalim ranjivim segmentima bankarskog sektora.

Više:

- ★ [Moving Europe beyond the crisis: country-specific recommendations 2013, IP/13/463, 29. 5. 2013.](#)
- ★ [Country-specific recommendations 2013: frequently asked questions, MEMO/13/458, 29. 5. 2013.](#)
- ★ [Statement by President Barroso on the Country-specific recommendations package 2013, SPEECH/13/473, 29. 5. 2013.](#)
- ★ [European Commission: Europe 2020: Country-specific Recommendations 2013](#)

Švicarska ograničava slobodno kretanje osoba

Švicarska će u idućih 12 mjeseci **ograničiti pristup svome tržištu rada** za državljane Estonije, Latvije, Litve, Republike Češke, Mađarske, Poljske, Slovačke i Slovenije (**EU-8**) i za državljane Belgije, Cipra, Danske, Njemačke, Finske, Francuske, Grčke, Irske, Italije, Luksemburga, Malte, Nizozemske, Austrije, Portugala, Švedske, Španjolske i Ujedinjenog Kraljevstva (**EU-17**). Pravni temelj ove odluke je zaštitna klauzula Sporazuma o slobodnom kretanju ljudi koja omogućuje Švicarskoj da do 31. svibnja 2014. godine **jednostrano određuje kvote**, pod uvjetom da je broj izdanih dozvola za boravak za zaposlene i samozaposlene osobe 10% veći od prosjeka u protekle tri godine.

Švicarska je, kao atraktivna destinacija za migrante, u posljednjih nekoliko godina doživjela značajan priljev stranaca - između **60 i 80 tisuća** na godinu. Kontinuirani rast imao je i pozitivne i negativne učinke na tržište rada, kao i na sustav socijalnog osiguranja, tržište nekretnina i infrastrukturu.

Od 1. svibnja 2013. godine na snazi je **sustav kvota za nositelje B-dozvola** (petogodišnja dozvola boravka), pa će se državljanima **EU-8** u godinu dana moći izdati najviše **2.180** dozvola te kategorije. Isto tako, od 1. lipnja 2013. godine takvo će se ograničenje primjenjivati i na državljane **EU-17** kojima će u jednoj godini moći biti odobreno **53.700** dozvola.

Više:

- ★ [Federal Council invokes safeguard clause for EU-17 and EU-8 states, The Federal Council, 24. 4. 2013.](#)

PROLJETNA EKONOMSKA PREDVIĐANJA EUROPSKE KOMISIJE

Nakon recesije koja je obilježila 2012. godinu, Europska komisija s **više optimizma** gleda na moguće **gospodarske okolnosti u 2013. godini**. U svojim **Proljetnim ekonomskim predviđanjima** Komisija najavljuje **stabilizaciju** unutar prve polovice 2013., te **rast BDP-a u drugoj polovici** ove godine. Dok je domaća potražnja još uvijek izložena brojnim preprekama tipičnim za izlazak iz krize, **inozemna potražnja bit će temelj najvećeg rasta** ove godine. Ta se prognoza temelji na pretpostavci da će provedba konkretnih mjera spriječiti obnovu dužničke krize zemalja članica. Trenutačno se predviđa godišnji rast BDP-a od -0,1% u EU i -0,4% u eurozoni tijekom ove godine, dok se za 2014. predviđa ekonomski rast od 1,4% u EU i 1,2% u eurozoni.

Olli Rehn, povjerenik Europske komisije za ekonomska i monetarna pitanja i euro ističe kako je s obzirom na produljenje recesije **nužno poduzeti sve potrebne mjere radi prevladavanja kritične nezaposlenosti** u Europi. Europska politika temelji se na postupnom rastu i stvaranju radnih mjesta. Fiskalna konsolidacija se nastavlja, ali znatno sporije, dok se strukturalne reforme intenziviraju kako bi potakle europski rast.

Oporavak ekonomije smatra se presporim da bi se smanjila **nezaposlenost koja će iznositi 11% u EU, a 12% u eurozoni**, dok će razlike između država članica i dalje biti velike. Recesija iz 2012. smanjit će se tek u 2014. kada će doći do dinamičnog rasta BDP-a i porasta zaposlenosti.

Postupno se **smanjuje i stopa inflacije** koja trenutačno iznosi 1,8% u EU, a 1,7% u eurozoni, dok se za 2014. predviđa stabilizacija na 1,7% i 1,5%. Iako određeni ekonomski aspekti dolaze u ravnotežu, neki rizici su i dalje veliki.

Više:

- ★ [Spring 2013 forecast: The EU economy - slowly recovering from a protracted recession, IP/13/396, 3. 5. 2013.](#)
- ★ [Spring Economic Forecasts : spring 2013 / European Commission ; Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 2013. \(European Economy ; 2013 : 2\)](#)

Copyright: Stephen Finn, used under licence from Shutterstock.com

LITVA SE SPREMA ZA PREDSJEDANJE VIJEĆEM EU

Litva će 1. srpnja 2013. godine preuzeti predsjedanje Vijećem Europske unije. Tim povodom, litavski premijer Algirdas Butkevicius uputio se 24. travnja zajedno s deset članova svoje Vlade u Bruxelles kako bi Europskoj komisiji predstavio plan i program litavskog predsjedanja. Kako su pitanja gospodarskog rasta, financijske stabilnosti te otvaranja radnih mjesta i dalje u fokusu EU, novo predsjedništvo kao cilj postavlja **stvaranje vjerodostojne, rastuće i otvorene Europe**.

Litavski predstavnici istaknuli su potrebu za **daljnjim produbljivanjem gospodarske i monetarne unije** te provedbom gospodarskih reformi. Smatraju kako bi završetak stvaranja unutarnjeg **energetskog tržišta do 2014.**

Nakon sporazuma s Kosovom, Srbija čeka datum početka pregovora s EU

Pod pokroviteljstvom Europske unije 19. travnja 2013. sklopljen je sporazum o normalizaciji odnosa između Srbije i njezine bivše pokrajine Kosova čime je u njihovim odnosima učinjen povijesni korak unaprijed.

Također, Komisija je 22. travnja podnijela izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o **napretku Srbije u postizanju kriterija za članstvo** u kojem je osobito istaknula da su poduzeti koraci prema vidljivom i održivom poboljšanju odnosa s Kosovom što je jedan od ključnih prioriteta navedenih i u zaključcima Vijeća iz prosinca 2012.

Komisija zaključuje da Srbija **zadovoljavajuće ispunjava političke kriterije** i uvjete iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te **predlaže otvaranje pregovora** sa Srbijom o pristupanju Europskoj uniji. Komisija planira i tijekom pregovora pažljivo pratiti provedbu reformi, posebno **reformu u području vladavine prava i temeljnih sloboda** kao i reformu pravosuđa, te borbu protiv korupcije.

Više:

★ [EUobserver.com: Kosovo-Serbia deal shows value of EU diplomatic service, 23. 4. 2013. Joint report to the european parliament and the council on Serbia's progress in achieving the necessary degree of compliance with the membership criteria and notably the key priority of taking steps towards a visible and sustainable improvement of relations with Kosovo, JOIN\(2013\) 7 final, 22. 4. 2013.](#)

godine te fokus na **inovacije** i snažniju europsku integraciju dali novi poticaj gospodarskom rastu. Program litavskog predsjedanja obuhvaća, među ostalim, osiguravanje donošenja propisa vezanih uz Višegodišnji financijski okvir te odnose s istočnim partnerima. Litavsko izaslanstvo će se kasnije sastati s predsjednicima Europskog parlamenta i Europskog vijeća.

Više:

★ [The Lithuanian Presidency will seek a common goal of building credible, growing and open Europe, 24. 4. 2013.](#)

IZ EUROPSKIH MEDIJA

EL PAÍS: KAKAV JE PLAN, GOSPODINE REHN?

Disciplina i **rezanje proračuna** - propisani kao **lijek za spas eurozone**, više **ne uživaju jednoglasnu potporu**, piše španjolski *El País*, a prenosi *Presseurop*. Ekonomisti vode raspravu koja je istovremeno i tehničkog i političkog karaktera. Ključno pitanje je kakav će utjecaj imati porezni rezovi na nacionalni BDP. Dok jedni tvrde da rezovi mogu ojačati ekonomiju, drugi smatraju da oni imaju suprotan učinak, odnosno da produbljuju gospodarsku krizu. Iz rasprave koja je u tijeku može se zaključiti da nitko ne može sa stopostotnom sigurnošću dati odgovor na pitanje kako riješiti trenutnu ekonomsku situaciju.

Europska komisija i Međunarodni monetarni fond **ne slažu se oko politike štednje** čime doprinose **zbunjenosti i sumnji kod građana**. Službenici u ovim organizacijama **nisu demokratski izabrani** već im njihovo tehničko znanje o gospodarskom rastu i stvaranju radnih mjesta daje pravo da upravljaju bez straha da će na sljedećim izborima izgubiti pozicije. Prihvatanje tog principa je korak unatrag po pitanju demokracije, jer unatoč svojim nedostacima, demokracija ipak omogućava smjenjivanje političara koji provode lošu politiku.

Kao jedan od glavnih zagovarača politike štednje ističe se **Olli Rehn**, povjerenik Europske komisije za gospodarska i monetarna pitanja. Njegov ured upravo je pripremio niz preporuka za Španjolsku, među kojima je i **dodatno podizanje PDV-a te još jeftinije otpuštanje radnika**. Budućnost Španjolske, u kojoj se stopa nezaposlenosti približava razini od 27%, leži u njegovim rukama. Ako se politika štednje i rezova doista pokaže pogrešnom, hoće li građani moći reći da je ona provedena suprotno njihovoj volji ili je provedena zato što nitko nije smogao hrabrosti postaviti prava pitanja?

Više:

★ [Presseurop: So what's the plan, Mr Rehn?, 22. 4. 2013.](#)

Transparentnost poslovanja

Europska komisija predložila je sredinom travnja 2013. amandman na postojeće zakonodavstvo o **godišnjim financijskim izvješćima** za određene vrste **trgovačkih društava** kako bi na taj način **poboljšala transparentnost poslovanja velikih kompanija** s više od 500 zaposlenika u pogledu socijalnih pitanja i pitanja zaštite okoliša. Kompanije na koje se ovi propisi odnose morat će objaviti podatke o politikama, rizicima i rezultatima u pogledu pitanja zaštite okoliša, socijalnih prava i odnosa prema zaposlenicima, te o poštivanju ljudskih prava, mitu i korupciji kao i o zastupljenosti u upravnim odborima kompanija.

Više:

★ [Commission moves to enhance business transparency on social and environmental matters, IP/13/330, 16. 4. 2013.](#)

SRCE EUROPE

Trenutačna kriza dovela je do izražaja **sebičnost europskih država**, te potaknula njihovo **odustajanje od zajedništva i suradnje** na ostvarenju europskog ujedinjenja. *Presseurop* prenosi članak španjolskog lista *El País* u kojem autorica Adela Cortina razmatra trenutačnu krizu koja je pokazala da nije postignut **niti jedan od ciljeva što su ih države zajednički zagovarale**. One se vode svojim vlastitim uskim interesima, a ne duhom suradnje koja je potrebna Uniji kako bi slijedila političke i ekonomske planove od kojih bi njezini građani imali najviše koristi. **Nema istinske europske demokracije**: čelnici donose odluke bilateralno, mijenjajući predmet svoje lojalnosti radi kratkoročne koristi, zanemarujući pritom europske težnje. Radi se o **samoubilačkoj misiji**, ne samo zato što je u suprotnosti s demokratskim načelima, ne samo zato što je nemoralno donositi odluke iznad glava onih koji snose posljedice, već i zato što je takav pristup u jednakoj mjeri budalast koliko i iracionalan. Pretpostavimo li da je čovječanstvo imalo koristi od - u Europi posebice njegovane racionalnosti, pokazat će se da smo bili djetinjasto iracionalni. Stari anarhisti bili su u pravu: **međusobna podrška** - a ne nemilosrdno natjecanje - **pogoduje vrstama**, mudrije je stvarati **saveznike** nego protivnike, **prijatelje** nego neprijatelje. Obeshrabrujuće je gledati kako Europa koja je izumila demokraciju u staroj Grčkoj, koja je skovala pojam **ljudskog dostojanstva** kao srži zajedničkog života, koja je promovirala ne samo znanstvenu, već i **moralnu racionalnost**, koja je otkrila **socijalnu državu** i **mogućnost nadnacionalne zajednice**, **izdaje svoj vlastiti identitet u upornoj vožnji prema samouništenju**, bez najmanjeg osjećaja za ideale od kojih je sazdana. Kako je moguće - pita se autorica na kraju teksta - da je tako teško razumjeti da **zemlje i ljudi ovise jedni o drugima** i da nije istina kada kažu „moja pobjeda je tvoj gubitak“, već upravo suprotno.

Više:

★ [Presseurop: The heart of Europe, 18. 4. 2013.](#)

ŠEST MILIJUNA RAZLOGA ZA PROMJENU POLITIKE

S više od šest milijuna nezaposlenih, ekonomska i socijalna katastrofa u Španjolskoj nastavlja se pogoršavati, unatoč **šok terapiji** što ju je propisala Europska unija, a koju provodi vlada Mariana Rajoyja. Koliko se situacija još mora pogoršati prije nego što dođe do promjene politike, pita se španjolski list *El Periódico de Catalunya*.

Visok broj nezaposlenih najjasniji je pokazatelj dubine europske krize i njezinih posljedica. U isto vrijeme taj broj dramatično potvrđuje da **mjere** koje se guraju u Bruxellesu i u Španjolskoj, unatoč svim žrtvama koje zahtijevaju, **ne donose ploda**. Naprotiv, **stvari postaju sve gore**. Istraživanje radno aktivnog stanovništva provedeno u Španjolskoj otkrilo je dosad najgore podatke: po prvi je puta **više od šest milijuna Španjolaca bez posla**. Od toga, skoro dva milijuna ljudi nezaposleno je više od dvije godine, što znači da, u najboljem slučaju, imaju samo 400 eura minimalnog dohotka za uzdržavanje.

Do sada su se direktive koje je Europska unija donosila u borbi protiv krize odnosile na velike javne financijske pokazatelje, a tom se politikom ciljalo izbjeći narušavanje financijske ravnoteže kako bi se omogućilo tržištima da rade svoj posao bez uplitanja. Osim toga, gotovo da nema nikakvih drugih mjera. Predsjednik Europske središnje banke tvrdi da ECB poduzima energičnu akciju protiv nepoštivanja planiranog deficita, ali **ne govori niti riječ o tome što bi trebao biti cilj gospodarstva i gospodarske politike: dobrobit građana**, od čega je prva i ključna manifestacija **zaposlenje**, posebno kada oskudica istog postaje kronična, kao što se događa u Španjolskoj gdje nedostatak posla počinje biti **sinonim za društvenu isključenost**.

Više:

★ [Spain: Six million reasons for another policy, 26. 4. 2013.](#)

KRIZA TJERA KANDIDATKINJE DA DVAPUT PROMISLE O EU

U članku objavljenom u poljskom dnevniku *Rzeczpospolita*, a koji prenosi *Presseurop*, kolumnist Jędrzej Bielecki ističe kako je „Europska unija oduvijek imala problema s pitanjem utvrđivanja svojih granica i teritorija na kojem se prostire.“ Ipak, sada se čini da taj problem rješavaju same države kandidatkinje. Naime, većina ih **odustaje od svojih snova o integraciji** u EU.

Euroskepticizam više nije rezerviran samo za bogate države već se širi i među siromašnijim nacijama koje su donedavno težile članstvu u Europskoj uniji. **Island**, primjerice, **ne želi nastaviti pristupne pregovore**, a **Ukrajina je neodlučna** želi li se približiti europskim susjedima ili ne. Isto tako, **Turska** se sve snažnije **okreće protiv Europske unije** i prema mišljenju turske javnosti ona nema razloga za članstvo ni prolazak mukotrpnog procesa pridruživanja. Čini se da bi **Hrvatska** mogla biti **zadnja nova država članica** EU u nadolazećim godinama!

Warsaw Daily piše da je ovakva situacija rezultat petogodišnje krize u Europskoj uniji tijekom koje europski čelnici nisu uspjeli donijeti odvažne odluke potrebne za uspostavu stabilnosti eura. Nestabilnost Francuske, Italije i Španjolske dovela je do **jačanja političke dominacije Njemačke** i oživljavanja povijesnih netrpeljivosti.

Kriza eurozone nije posljedica jednog događaja, već niza pogrešaka u strukturi monetarne unije koju su kreirali Nijemci i Francuzi. Nažalost, trenutno zbog toga **ispaštaju samo najslabije države** što znatno pridonosi nevoljkošti i neodlučnosti potencijalnih država članica kada se radi o članstvu u EU.

Više:

★ [Presseurop: Crisis makes candidate countries think twice, 2. 5. 2013.](#)

OJAČATI EUROPSKI PARLAMENT, A NE KOMISIJU

U članku objavljenom u švedskom dnevnom listu *Dagens Nyheter*, a koji prenosi i *Presseurop*, autorica Annika Ström Melin bavi se pitanjem **izbora za Europski parlament** što će se održati u svibnju 2014. godine, te **imenovanjem sljedećeg predsjednika Europske komisije**.

Bruxelles se već uvelike sprema za predstojeće izbore. Politički blokovi u Europskom parlamentu pozvani su da istaknu kandidate za predsjednika Europske komisije, a u punom su jeku i nagađanja o tome tko će biti izabran na to mjesto. Kao mogući kandidat Socijalista spominje se Nijemac **Martin Schulz**, a poljski premijer **Donald Tusk** kao kandidat Europske pučke stranke. Postavljaju se i druga pitanja: neće li građanima biti odbojan ortodoksni federalizam za koji se zalaže liberal **Guy Verhofstadt**? Zašto je tako malo žena među kandidatima? I zar se **José Manuel Barroso** zbilja namjerava ponovno kandidirati?

Do sada su predsjednika Komisije imenovali šefovi država na napetim sastancima koji bi rezultirali **kompromisnim dogovorom oko kandidata**. Prekidanje tradicije tajnih vijećanja iza zatvorenih vrata trebalo bi donijeti osvježavajuću promjenu.

Članak 17. Lisabonskog ugovora prilično **nejasno definira proceduru izbora predsjednika Komisije** kad kaže kako će se pri imenovanju predsjednika Komisije „u obzir uzeti izbori za Europski parlament“, no da kandidata predlaže Europsko vijeće koje okuplja šefove država ili vlada zemalja članica. Politički vođe će, dakle, i dalje imati posljednju riječ. Ova metoda izbora imat će **učinak povećanja koncentracije ovlasti**, a cilj bi zapravo trebao biti ograničavanje utjecaja Komisije.

Gotovo smo sigurni da će parlamentarni izbori 2014. donijeti novo razočaranje. Politički vođe i nadalje će imati zadnju riječ. Mogli bismo se upitati bi li predsjednik Europske komisije trebao ostvariti **veći demokratski legitimitet**, kakav primjerice imaju predsjednici ili premijeri na nacionalnoj razini. Bilo bi dobro imati veći broj kandidata uz Barrosa i više javne rasprave, ali nemojmo se ponašati kao da je Komisija zapravo europska vlada, zaključuje švedska novinarka.

Više:

★ [European elections: Reinforce the European Parliament, not the Commission, Presseurop, 2. 5. 2013.](#)

NOVI SUSTAV UMIROVLJENJA U NJEMAČKOJ

Presseurop prenosi članak *Die Tageszeitung*a o mogućnosti uvođenja novog sustava umirovljenja u Njemačkoj. Čini se da je **zauvijek završilo doba kada su svi u mirovinu odlazili s manje više istim brojem godina**, i to ne zato što su ljudi odjednom postali individualci slobodnog duha, već zato što će tržište rada, koje je postalo iznimno fleksibilno, neke ljude trebati, a neke ne. **Neki će biti u mogućnosti nastaviti raditi, neki će morati raditi, a neki će moći otići u mirovinu**. Prema mišljenju *Die Tageszeitung*a, takav

sustav stvorit će neravnopravnost te će ga biti teško implementirati, no s druge strane trenutna nepravednost u socijalnoj skrbi i mirovinskom sustavu također nije prihvatljiva.

Reforme zadnjih 15 godina uništile su pravnu zaštitu mirovina pa je sada vrijeme za promjene. Postoje dvije opcije: jedna mogućnost je **korištenje invalidskih mirovina**, što je u Europi uobičajeno, dok je druga mogućnost **da se za svako zanimanje odredi posebna dob za umirovljenje**. Tako bi krovopokrivači mogli otići u mirovinu s 58 godina života, dok bi primjerice novinari mogli raditi do 72. godine, ako to žele. U 2012. prosječna dob odlaska u mirovinu u Njemačkoj bila je 63,3 godine za žene, te 63,8 za muškarce.

Više:

[Presseurop: Germany: Heading for 'à la carte' pensions?, 18. 4. 2013.](#)

EU ZAKONODAVNI PRIJEDLOZI I INICIJATIVE

PRIJEDLOG DIREKTIVE O BANKOVNIM RAČUNIMA

Prijedlog Direktive o bankovnim računima što ga je Europska komisija objavila 8. svibnja 2013. usmjeren je na rješavanje problema u tri konkretna područja: pitanju **transparentnosti i usporedivosti naknada** za posjedovanje bankovnog računa; pitanju mogućnosti **promjene banke** kod koje osoba ima bankovni račun ili samog bankovnog računa; te u pitanju **pristupa osnovnom bankovnom računu** za europske potrošače koji račun žele otvoriti u državi u kojoj nemaju boravište.

Iako je zakonodavstvo što se odnosi na europsko jedinstveno tržište **omogućilo bankama da rade i nesmetano pružaju svoje usluge diljem Europske unije**, to **isto pravo nije u jednakoj mjeri osigurano građanima EU** koji žele račun otvoriti u nekoj drugoj državi članici ili koji žele promijeniti banku. Osim toga, potrošači često **plaćaju više no što je potrebno za bankarske usluge**, a još češće im je teško doći do jasnih informacija o iznosima bankarskih naknada.

Ciljevi koji se žele postići ovom Direktivom višestruki su. Što se tiče **transparentnosti i usporedivosti naknada** za posjedovanje bankovnog računa, cilj je korisnicima **olakšati usporedbu samih naknada banaka** i ostalih pružatelja usluga platnog prometa u EU. Što se tiče **promjene bankovnog računa**, cilj je **uspostaviti jednostavan i brz postupak za potrošače koji žele promijeniti svoj trenutni bankovni račun** u drugi, bilo da to rade u banci u kojoj imaju otvoren račun ili se žele prebaciti u drugu banku ili drugu financijsku instituciju. Što se tiče pristupa osnovnom bankovnom računu, cilj je omogućiti svim potrošačima u EU, neovisno o njihovoj zemlji prebivališta ili financijskoj situaciji, otvaranje platnog računa, koji bi im omogućavao obavljanje svakodnevnih platnih operacija.

Iako su poduzeti stanoviti koraci kako bi se ta pitanja riješila, uključujući Preporuku Komisije iz srpnja 2011. godine o pristupu osnovnom bankovnom računu, zaključak je da je nužno donijeti **sveobuhvatne i pravno obvezujuće mjere** na razini EU kojima bi se i u ovom pogledu osiguralo jedinstveno tržište za sve građane EU.

Poboljšanje gore navedenih područja omogućit će potrošačima **širi spektar izbora pri odabiru financijskih usluga**, dok će financijska industrija isto-

Povijesni sporazum o traneuropskoj prometnoj mreži TEN-T

Europska komisija, Vijeće i Parlament postigli su 30. svibnja 2013. sporazum oko prijedloga koji će transformirati postojeću mrežu europskih autocesta, željezničkih pruga, zrakoplovnih luka i vodnih kanala u jedinstvenu prometnu mrežu (TEN-T). Više u priopćenju Komisije: [IP/13/478](#).

dobno imati koristi od veće mobilnosti potrošača, uz smanjenje prepreka za ulazak na tržište (kako domaće unutar države članice, tako i na tržište druge države članice).

Više:

- ★ [Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the comparability of fees related to payment accounts, payment account switching and access to payment accounts with basic features, COM \(2012\) 266 final, 8. 5. 2013.](#)
- ★ [Bank accounts: Commission acts to make bank accounts cheaper, more transparent and accessible to all, IP/13/415, 8. 5. 2013.](#)
- ★ [European Commission: EU Single Market: Bank Accounts](#)

KOMISIJA ŽELI OLAKŠATI MOBILNOST RADNE SNAGE U EU

Europska je komisija 26. travnja 2013. objavila **prijedlog** nove **Direktive** kojom želi postići bolju primjenu propisa vezanih uz **pravo na rad u drugoj državi članici**, a koja će istovremeno radnicima olakšati slobodno kretanje unutar Europske unije.

Građanima EU zajamčeno je pravo da **traže posao** u nekoj drugoj državi EU, da pri zapošljavanju uživaju **jednak tretman** kao ostali državljani, da imaju **jednake uvjete rada** te da se na njih primjenjuju sve ostale socijalne i porezne olakšice. Utvrđeno je kako trenutačno postoji problem s javnim i privatnim poslodavcima koji nisu upoznati s propisima EU, bez obzira je li nacionalno zakonodavstvo usklađeno ili ne. **Nepoznavanje i nerazumijevanje propisa** glavni je uzrok diskriminacije temeljem nacionalnosti. Osim toga, ljudi najčešće ne znaju kome bi se obratili za pomoć u nekoj državi članici kada imaju problem sa ostvarenjem prava na slobodu kretanja. Cilj je ovog prijedloga nadvladati prepreke i **sprječiti diskriminaciju radnika temeljem njihove nacionalnosti** te uvesti praktična rješenja.

Komisija ističe kako je mobilnost radne snage između država članica preniska. Prema provedenim istraživanjima, u 2011.g u Europskoj uniji **samo je 3,1% radno sposobnih** građana (u dobi od 15-64 godine života) **živjelo u nekoj drugoj državi EU**. S druge strane, studijom iz 2011. godine utvrđeno je da je **migracija radnika iz osam novih država članica** EU (Republike Češke, Estonije, Mađarske, Litve, Latvije, Poljske, Slovenije i Slovačke) u razdoblju od 2004. do 2009. godine **doprinijela porastu BDP-a** Irske za 3%, a BDP-a Ujedinjenog Kraljevstva za 1,2%.

U prijedlogu Direktive ističe se **potreba koordinacije sustava socijalne sigurnosti**, te uzajamno **priznavanje stručnih kvalifikacija**. Sloboda kretanja radnika odnosi se i na zemlje u Europskom gospodarskom prostoru: Island, Lihtenštajn i Norvešku.

Prijedloženom Direktivom bile bi uvedene pravno obvezujuće mjere kojima bi se radnicima migrantima jamčilo:

- primjeren način zadovoljštine na nacionalnoj razini tj. korištenje prava na **pokretanje upravnog ili sudskog postupka** radi dokazivanja diskriminatornog ponašanja;
- daljnju zaštitu radnika osiguranjem da udruženja, organizacije ili ostala pravna tijela sa legitimnim interesom promocije prava na slobodno kretanje radnika budu **uključena u bilo koji upravni ili sudski postupak radi pružanja potpore radnicima** migrantima u EU kada su njihova prava narušena;
- **uspostavu struktura ili tijela na nacionalnoj razini** koja će promicati provedbu prava na slobodno kretanje **pružanjem informacija** i **potpore** radnicima migrantima u EU koji su žrtve diskriminacije temeljem nacionalnosti;
- **podizanje svijesti** poslodavaca, radnika i ostalih zainteresiranih strana osiguranjem lako dostupnih informacija;
- **promicanje dijaloga** s primjerenim ne-vladinim organizacijama i sa socijalnim partnerima.

Više:

- ★ [Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on measures facilitating the exercise of rights conferred on workers in the context of freedom of movement for workers, COM\(2012\) 236 final, 26. 4. 2013.](#)

DOGOVOR O DIREKTIVI O HIPOTEKARNIM KREDITIMA

U travnju 2013. godine postignut je dogovor Europskog parlamenta i država članica o novoj direktivi o hipotekarnim kreditima¹ (*Mortgage Credit Directive - Directive on credit agreements relating to residential immovable property*) koju je Europska komisija predložila u ožujku 2011. godine, a koja bi trebala na razini Europske unije propisati jasnija pravila za odobravanje hipotekarnih i stambenih kredita te osigurati bolju procjenu kreditne sposobnosti dužnika.

Glavni je cilj direktive **osigurati stabilnost i održivost hipotekarnih kredita**. Prijedlog direktive podsjeća da je financijska kriza započela upravo krizom *subprime* hipotekarnih kredita u SAD-u, gdje su se krediti odobrali bez provjere kreditne sposobnosti te su slabo obaviješteni korisnici često bili poticani na preuzimanje prevelikih rizika, te da je sličnih slučajeva bilo je i u Europi, poput nekretninskih bumova i pucanja balona u Španjolskoj i Irskoj. S druge strane, Direktiva ima za cilj **omogućiti potencijalnim korisnicima kredita da dobiju primjerene informacije** temeljem kojih će moći izabrati hipotekarni kredit koji po najboljoj cijeni zadovoljava njihove potrebe pri čemu će biti u cijelosti upoznati s rizikom koji preuzimaju. Nova Direktiva uključuje važne odredbe kojima se želi **onemogućiti preuzimanje pretjeranog rizika** i potaknuti odgovorno ponašanje prilikom kreditiranja, a uključuje sljedeće elemente:

Copyright: 3Dstock, used under licence from Shutterstock.com

¹ Hipotekarni krediti (mortgages) u Europskoj uniji pojmovno obuhvaćaju hipotekarne i stambene kredite u Hrvatskoj.

- Kreditori (banke) trebat će klijentima uručiti **standardizirani set informacija (ESIS - European Standardised Information Sheet)** kako bi im se omogućio lakši odabir najbolje ponude i uzimanje kredita u drugim državama članicama, a čime bi se posredno i kreditorima olakšalo poslovanje na jedinstvenom europskom tržištu. Set informacija trebat će biti jednostavan i razumljiv te će morati upozoriti na rizike koji su vezani uz pojedine ponude stambenih/hipotekarnih kredita pa će tako klijente trebati, između ostaloga, upozoriti i na rizike koji proizlaze iz odredbi o promjenjivim kamatnim stopama ili iz kredita u stranim valutama.
- Uvode se mjere kojima se **sprječava zavaravajuće reklamiranje**.
- Od kreditora se traži **poštivanje visokih načela prilikom odobravanja kredita**, kao i da bonusi ne potiču na prekomjerno preuzimanje rizika pa se **zabranjuje da bančini službenici budu plaćeni prema broju odobrenih kredita** jer bi to moglo dovesti do neodgovornog zaduživanja i pridonijeti rastu nekretninskih balona.
- Zabranjuju se povezani proizvodi, npr. osiguranje, štednja.
- Korisnicima kredita se daje **moćnost ranije otplate kredita**, a države članice imat će opciju da u takvim slučajevima dozvole bankama da dobiju naknadu za prijevremenu otplatu.
- Direktiva još treba biti odobrena od strane Vijeća i Europskog parlamenta te se očekuje da će na snagu stupiti sredinom 2015. godine.

Više:

★ [Statement by Commissioner Michel Barnier following the agreement in trilogue on the Mortgages Directive, MEMO/13/365, 22. 4. 2013.](#)

★ [European Parliament: Legislative Observatory: Credit agreements: residential property - 2011/0062\(COD\)](#)

ZASTOJ U UVOĐENJU POREZA NA FINANCIJSKE TRANSAKCIJE

Uvođenje poreza na financijske transakcije¹ u Europskoj uniji postalo je neizvjesno te je zabilježen pad entuzijazma u tom pogledu. **Velika Britanija podnijela je Europskom sudu prigovor** na prijedlog za oporezivanje financijskih transakcija, 11 država predlagateljica zatražilo je od Europske komisije da pojasni očekivani utjecaj, a Europska komisija, prema neslužbenim informacijama, analizira **utjecaje eventualnog uvođenja poreza** na financijske transakcije.

¹ Porez na financijske transakcije (FTT - Financial Transaction Tax) u financijama je poznat kao „Tobinov porez“ jer je njegovo uvođenje prije 40 godina predložio ekonomist James Tobin koji je bio zabrinut zbog prekomjernih fluktuacija tečaja 1970-tih kao posljedica naftnih šokova i ukidanja zlatnog standarda. Tobin je smatrao da će oporezivanje kratkoročnih kretanja novca obuzdati špekuliranja i stvoriti potreban manevarski prostor za makroekonomske politike, kao i omogućiti obuzdavanje financijskog sektora te osigurati ubiranje dodatnih poreznih prihoda od financijskog sektora za potrebe ostvarivanja društvenih i gospodarskih ciljeva.

Klimatske promjene i kako se s njima nositi

Kao i sve ostale regije svijeta, i Europska je unija **izložena svim vrstama prirodnih nepogoda** koje dovode do gubitaka ljudskih života i ostavljaju bilijunske štete što utječu na ekonomsku stabilnost i rast. Katastrofe mogu imati i prekogranični učinak i stvarati opasnost susjednim zemljama. Čak i kad su nepogode lokalne naravi, pogođena država sama snosi znatan fiskalni teret, što dovodi do unutarnjih i vanjskih nestabilnosti koje u konačnici utječu i na Europsku uniju u cjelini. Imajući sve to na umu, Europska je komisija sredinom travnja predstavila **paket dokumenata o poboljšanju pripravnosti** uslijed pojava povezanih s klimatskim promjenama. Paket se sastoji od dva dijela: prvi dio obuhvaća **Strategiju EU o prilagodbi klimatskim promjenama** čiji je cilj pripravnost Europske unije za trenutne i nadolazeće promjene podići na višu razinu, dok drugi dio ovog paketa dokumenata obuhvaća **Zelenu knjigu o osiguranju u slučaju prirodnih katastrofa i katastrofa prouzročenih čovjekovim djelovanjem**. Zelenom knjigom Komisija pokreće široko **javno savjetovanje o primjerenosti i dostupnosti postojećih mogućnosti osiguranja**.

Više:

- ★ [Strengthening Europe's preparedness against natural and man-made disasters, IP/13/329, 16. 4. 2013.](#)
- ★ [European Commission: Climate Action: Strengthening Europe's preparedness against natural and man-made disasters, 16. 4. 2013.](#)
- ★ [European Commission: Climate Action: EU Adaptation Strategy Package](#)

Komisija je u listopadu 2012. predstavila **prijedlog za donošenje odluke o uvođenju pojačane suradnje² u području oporezivanja financijskih transakcija**. Naime, Europska unija nije uspjela postići dogovor svih 27 država članica o oporezivanju financijskih transakcija pa je **11 država članica³**, predvođenih Francuskom, Njemačkom i Italijom, dogovorilo da Europskoj komisiji pošalju pisma u kojima izražavaju spremnost na uvođenje poreza na financijske transakcije. Toj se inicijativi od početka suprotstavlja prvenstveno Velika Britanija želeći zaštititi međunarodnu konkurentnost Londona kao najvećeg financijskog središta u Europi. Prema aktualnoj verziji, Velika Britanija nije među 11 država članica Europske unije u kojima bi ova vrsta poreza bila uvedena, ali se porezu protivi jer smatra da može imati negativne efekte i na države koje ga ne odluče implementirati.

Konceptualnu osnovu prijedloga predstavlja dokument Europske komisije iz rujna 2011. koji predviđa oporezivanje svih transakcija između financijskih institucija (banke, investicijske tvrtke, osiguravajuća društva, fondovi). **Transakcije dionicama i obveznicama oporezivale bi se po stopi od 0,1%, dok bi se transakcije financijskim derivatima oporezivale po stopi od 0,01%.**

Nove analize Europske komisije pokazuju da bi se predloženim uvođenjem poreza (FTT-11) moglo **prikupiti između 30 i 35 milijardi eura godišnje** u 11 obuhvaćenih država članica, ali bi predloženi porez mogao potaknuti **dodatni pad BDP-a u Europskoj uniji za -0,3 %.**

Komisija procjenjuje da bi moglo doći do **15%-tnog smanjenja volumena trgovanja dionicama i obveznicama** te **75%-tnog smanjenja volumena trgovanja derivatima**, kao i da bi uvođenje ovog poreza posebno pogodilo repo ugovore za državne obveznice i dovelo do **porasta troškova financiranja državnog duga.**

Više:

- ★ [EUobserver: EU governments get cold feet on transactions tax, 22. 4. 2013.](#)
- ★ [European Voice: Clarification required on financial transaction tax, 25. 4. 2013.](#)
- ★ [Proposal for a Council Decision authorising enhanced cooperation in the area of financial transaction tax, COM\(2012\) 631 final, 2012/0298 \(APP\), 23. 10. 2012.](#)

- 2 Pojačana suradnja (enhanced cooperation) je načelo koje omogućuje državama članicama koje to žele da napreduju različitom brzinom ili s različitim ciljevima izvan institucionalnog okvira Europske unije.
- 3 Za aktiviranje mehanizma pojačane suradnje potrebna je potpora najmanje 10 država članica.

SMERNICE ZA EUROPSKU AKVAKULTURU

Komisija je krajem travnja 2013. objavila **strateške smjernice** kojima kani - u suradnji s državama članicama EU i svim zainteresiranim dionicima, **prevladati poteškoće u sektoru ribarstva**, ili konkretno **akvakulture**. Komisijine smjernice ne stvaraju nove pravne obveze, ali predstavljaju niz dobrovoljnih koraka koje države članice, Komisija i zainteresirane strane mogu poduzeti radi promicanja industrije koja je ekonomski, socijalno i ekološki održiva, a koja potrošačima osigurava **zdravu i kvalitetnu ribu** i riblje proizvode.

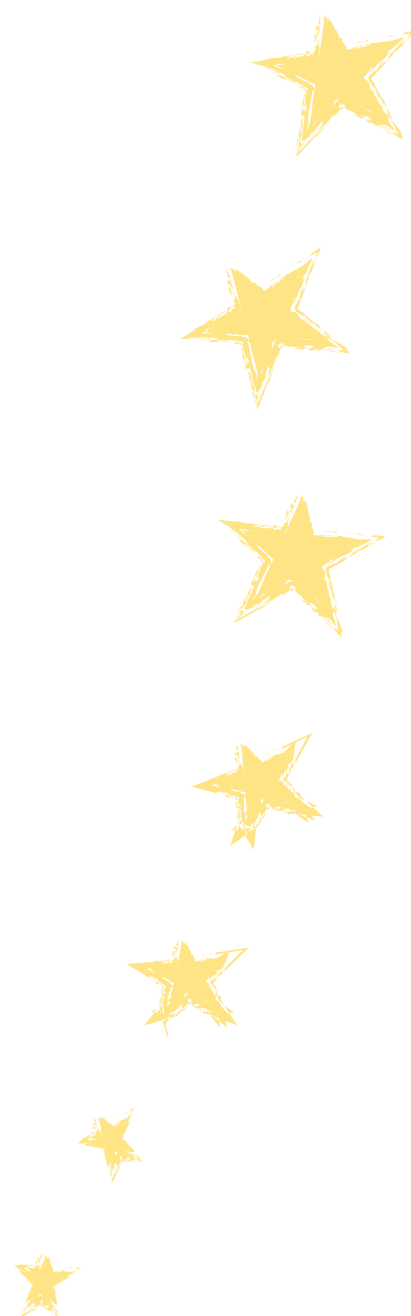
Komisija je u suradnji sa zainteresiranim dionicima identificirala **četiri glavna izazova** s kojima se suočava sektor akvakulture: nužnost **smanjenja birokracije** i **neizvjesnosti** za aktere u ovom sektoru; osiguranje pristupa prostoru i vodi; nužnost **povećanja konkurentnosti** sektora te poboljšanja ravnopravnosti natjecanja, te potreba iskorištavanja konkurentne prednosti što ju zbog svoje vrhunske kvalitete imaju riblji proizvodi proizvedeni u Europskoj uniji.

Komisijine strateške smjernice za akvakulturu povezane su s predloženim reformama **Zajedničke ribarske politike** (*Common Fisheries Policy- CFP*) čiji je cilj promicati akvakulturu kroz tzv. metodu otvorene koordinacije (*Open method of coordination - OMC*). Na temelju tih smjernica, države članice će pripremati svoje **višegodišnje nacionalne strateške planove** uzimajući u obzir da svaka zemlja ima specifične početne uvjete, izazove i potencijale. Komisija će im pomoći u koordiniranju aktivnosti i razmjeni najbolje prakse te pružiti dodatne smjernice o tome kako u praksi pomiriti ekonomske aktivnosti s propisima EU.

Osim toga, Komisija je 24. travnja 2013. pokrenula interaktivni alat pod nazivom **Europski tržišni opservatorij za ribarstvo i akvakulturu** (*European Market Observatory for Fishing and Aquaculture Products - EUMOFA*). Cilj mu je povećati transparentnost i učinkovitost, analizirati dinamiku europskog tržišta te pružiti potporu poslovnim odlukama i kreiranju politika u ovom sektoru.

Više:

- ★ [Strategic Guidelines for the sustainable development of EU aquaculture, COM\(2013\) 229 final, 29. 4. 2013.](#)
- ★ [Commission calls for cooperation to boost sustainable aquaculture in Europe, IP/13/381, 29. 4. 2013.](#)
- ★ [European Market Observatory for Fishing and Aquaculture Products - EUMOFA](#)
- ★ [European Commission: Reform of the common fisheries policy](#)

MODERNIZACIJA EUROPSKIH LUKA

Copyright: Zbynek Jirousek, used under licence from Shutterstock.com

Europska je unija u velikoj mjeri **ovisna o morskim lukama** zbog njihove važne uloge kako u **trgovini** s ostatkom svijeta tako i u trgovini unutar EU. Tomu u prilog govori činjenica da **74% uvezenih i izvezenih roba** i **37% razmjene** unutar Unije **prolazi kroz njezine luke**.

Kako bi **unaprijedila način funkcioniranja** više od 300 europskih luka, Komisija je 23. svibnja 2013. objavila dokument kojime pokreće upravo takvu inicijativu. Predviđene mjere trebale bi potaknuti **investicije** i **stvaranje radnih mjesta** tamo gdje su ona najpotrebnija, te osigurati okvir za postizanje boljih rezultata. Osim toga, investicije - kao dio mehanizma za međupovezanost u Europi - trebale bi olakšati **pristup i mjestima na kopnu**. Od 1.200 morskih luka u EU, njih 319 smatra se prioritetnim dijelom Transeuropske transportne mreže (TEN-T).

Više:

★ [Ports: an engine for growth - Communication from the Commission, COM\(2013\) 295 final, 23. 5. 2013.](#)

INTERNET NA TELEVIZIJI, TELEVIZIJA NA INTERNETU

Milijuni Europljana putem do posla prate na smartphoneu svoje omiljene TV serije, gledaju *online* sadržaje na televizorima u dnevnoj sobi ili na internet stavljaju sadržaj koji su sami kreirali. U Europi trenutačno ima više od **40,4 milijuna „spojenih televizija“**, a do 2016. one bi mogle **postati prevladavajuće u europskim kućanstvima**. Tehnološke promjene brišu tradicionalne **granice između potrošača, elektroničkih medija i interneta**. Europska komisija želi istražiti kakvo bi značenje konvergencija tehnologije i sadržaja mogla imati za europski gospodarski rast i inovativnost, kulturnu raznolikost te zaštitu potrošača.

U tom kontekstu Komisija je 24. travnja 2013. objavila Zelenu knjigu o konvergenciji audiovizualnih sektora u kojoj poziva zainteresirane strane i širu javnost da do kraja kolovoza 2013. godine daju svoja mišljenja o pitanjima povezanim s mogućnošću spajanja interneta i televizije, a ponajprije o **pravilima igre posebice u odnosu na tržišno natjecanje** s međunarodnom dimenzijom (primarno se tu misli na SAD); **zaštiti europskih vrijednosti i interesa potrošača**; o jedinstvenom tržištu i standardima tehnološkog okruženja; **načinu financiranja** (primjerice filmova, TV programa i ostalih sadržaja); te o **otvorenosti** i **medijskom pluralizmu**.

Zelena knjiga ne utvrđuje unaprijed plan akcije, već će Komisija nakon provedene rasprave razmotriti prikupljena mišljenja i predložene politike postupanja, uključujući samoregulaciju.

Više:

★ [GREEN PAPER : Preparing for a Fully Converged Audiovisual World: Growth, Creation and Values, COM\(2013\) 231 final, 24. 4. 2013.](#)

★ [Internet on TV, TV on Internet: Commission seeks views on rapidly converging audiovisual world, IP/13/358, 24. 4. 2013.](#)

Copyright: Sonia Esplugas, used under licence from Shutterstock.com

EU SUDSKA PRAKSA

SUD POJAŠNJAVA POJAM INVALIDNOSTI

Direktiva o jednakom postupanju pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (2000/78/EC) daje opći **okvir za suzbijanje diskriminacije**, posebice one zbog invalidnosti. Spomenutu je Direktivu Danska prenijela u svoje nacionalno zakonodavstvo o zabrani diskriminacije na tržištu rada. Isto tako, dansko radno zakonodavstvo propisuje da poslodavac može okončati ugovor o radu u skraćenom otkaznom roku od jednog mjeseca ukoliko je zaposlenik zbog bolesti odsustvovao s posla ukupno 120 dana tijekom prethodnih 12 mjeseci, a da je pritom primao plaću.

Naime, u konkretnom predmetu tužbu je podnio danski sindikat *HK Danmark* radi **naknade štete** u ime dviju zaposlenica koje su **otpuštene uz skraćeni otkazni rok**. Sindikat tvrdi kako su u pitanju **osobe s invaliditetom** kojima su poslodavci bili dužni **ponuditi smanjenje radnih sati**. Sindikat osim toga navodi kako se dotične odredbe danskog radnog zakonodavstva u njihovom slučaju ne mogu primijeniti jer se radi o zaposlenicama koje su s posla izostajale **zbog bolesti uzrokovanih invaliditetom**.

U presudi što ju je donio u travnju 2013., Europski sud tumači **pojam invalidnosti** te ističe kako se izlječivo ili neizlječivo oboljenje što uključuje fizička, mentalna ili psihička ograničenja **može izjednačiti s invalidnošću**. Sud smatra da je **radnik s invaliditetom u većoj mjeri izložen mogućnosti primjene propisa o skraćenom otkaznom roku jer je pod dodatnim rizikom obolijevanja** od bolesti povezanih s njegovim stanjem. Stoga se zaključuje da zakon neizravno stavlja radnike s invaliditetom u nepovoljniji položaj te dovodi do razlike u tretmanu.

Više:

- ★ [A curable or incurable illness entailing a physical, mental or psychological limitation may be assimilated to a disability, CJE/13/42, 11. 4. 2013.](#)

Copyright:
Mohd Shahrizan Hussin, used under licence from Shutterstock.com

EUROPSKI SUD O HOMOFOBIM IZJAVAMA

U presudi što ju je objavio 25. travnja 2013. godine, Europski sud navodi kako **Direktiva o jednakim mogućnostima pri zapošljavanju** (2000/78/EC) osigurava opći okvir za borbu protiv diskriminacije temeljene na vjeri, invaliditetu, godinama starosti ili seksualnoj orijentaciji pri zapošljavanju.

U konkretnom predmetu radilo se o izjavi gospodina Becalija, pokrovitelja **rumunjskog nogometnog kluba SC Fotbal Club Steaua București SA** u

kojoj je ovaj **naveo kako klub neće zapošljavati igrače homoseksualne orijentacije.**

Europski sud smatra kako se Direktiva odnosi **ne samo na uvjete zapošljavanja** već i na **uvjete pronalaženja igrača** u svrhu zapošljavanja. Sama činjenica da je pokrovitelj kluba dao **homofobne izjave**, ne može okarakterizirati samu politiku kluba diskriminatornom, ali sama ta činjenica može tvoriti dokaznu bazu iz koje se može izvesti zaključak o postojanju diskriminacije pri pronalaženju igrača u svrhu zapošljavanja. Sama diskriminacija može se pobiti dokazima a da sam klub ne zadire u pravo privatnosti igrača, dokazujući da je u prošlosti pronalazio ili zapošljavao igrače homoseksualne orijentacije.

Više:

- ★ [Homophobic statements by the 'patron' of a professional football club may shift the burden of proof on to the club to prove that it does not have a discriminatory recruitment policy, CJE/13/52, 25. 4. 2013.](#)

NAKNADA ZA NEZAPOSLENE POGRANIČNE RADNIKE

U presudi što ju je donio 11. travnja 2013. godine, Europski sud tvrdi kako nezaposleni **pogranični radnik može dobiti naknadu za nezaposlenost samo u državi članici u kojoj ima prebivalište.**

Uredba iz 2004. godine koja koordinira nacionalna socijalna osiguranja u EU istovremeno uređuje propise vezane uz pogranične radnike. Ona nadomješta Uredbu iz 1971. godine u kojoj je bilo regulirano **da se nezaposleni pogranični radnici mogu prvenstveno prijaviti na zavod za zapošljavanje u državi svog prebivališta**, te se **dodatno prijaviti** i u državi njihova zadnjeg zaposlenja. Nova Uredba takvo što ne predviđa.

U predmetu se radi o **tri pogranična radnika s nizozemskim državljanstvom**, od kojih su dvojica imala prebivalište u **Belgiji**, a jedan u **Njemačkoj**. Po gubitku posla prijavili su se na zavod za zapošljavanje u Nizozemskoj.

Sud u svojoj presudi naglašava da se prijašnja praksa Suda ne smije smatrati pravno obvezujućom, budući da je zakonodavac namjerno izostavio neke odredbe iz nove Uredbe.

Više:

- ★ [A wholly unemployed frontier worker can obtain unemployment benefit only in his Member State of residence, CJE/13/39, 11. 4. 2013.](#)

Njemačka odbacuje kvote za žene

Žene zauzimaju 39% upravljačkih položaja u Norveškoj, a u Njemačkoj tek nešto manje od 10%. Ipak, njemački parlament (Bundestag) odbio je 18. travnja 2013. podržati zakon kojim bi se u Njemačkoj uvele kvote za žene u nadzornim odborima društava.

Njemačka kancelarka Angela Merkel obećala je do 2020. godine uvesti zakonske kvote od 30%. Stoga, u slučaju da stranka CDU pobjedi na izborima u rujnu, isti zakon će biti usvojen, a njime će biti uvedena kvota od 30% do 2020. godine u slučaju da društva sama ne dostignu tu razinu zastupljenosti žena u nadzornim odborima.

U nadzornim odborima 200 najvećih njemačkih društava žene zauzimaju tek 4% raspoloživih mjesta. Situacija u skandinavskim zemljama je drugačija - tamo žene u odborima unutar društava zauzimaju i više od predviđene kvote od 30%. Njemačka se nada istom rezultatu.

Više:

★ [DW: Germany rejects quotas for women, 18. 4. 2013.](#)

DRUŠTVA ZA ZAŠTITU AUTORSKIH PRAVA (IPAK) U POŠTENJOJ TRŽIŠNOJ UTAKMICI

Opći sud Europske unije djelomično je 12. travnja 2013. godine **poništio odluku Europske komisije** u kojoj je ova utvrdila da je postupanje nekih društava za zaštitu autorskih prava u suprotnosti s pravilima tržišnog natjecanja.

Opći sud podržao je društva za zaštitu autorskih prava te njihovo postupanje nije okarakterizirao protivnim pravilima tržišnog natjecanja. Naime, u srpnju 2008., nakon nekoliko pritužbi, **Komisija je odlučila zabraniti 24 europska društva za zaštitu autorskih prava**, zbog navodnog ograničavanja tržišnog natjecanja, koje se po ocijeni Komisije očitovale u **klauzulama ekskluzivnosti i pripadnosti** određenom društvu.

Većina uključenih društava i poslovnih partnera obratila se Sudu, gdje su iznijeli da ne rade zajedno, već da su sporne klauzule postojale radi borbe protiv neovlaštenog korištenja glazbenih djela. Europski sud **podržao je argumentaciju** i poništio odluku Komisije. U svom obrazloženju Sud je naveo kako Komisija, među ostalim, nije priložila dokumente koje dokazuju postojanje dogovora između društava za zaštitu autorskih prava.

Više:

★ [The General Court partially annuls the Commission decision finding anti-competitive conduct on the part of copyright collecting societies, CJE/13/43, 12. 4. 2013.](#)

FLAMANSKI DEKRET O JEZIKU KRŠI SLOBODU KRETANJA RADNIKA

Flamanska zajednica u Belgiji **dekretom** zahtijeva korištenje **nizozemskog jezika**, među ostalim, i za **sastavljanje ugovora o radu** između zaposlenika i poslodavaca kada se **sjedište poslodavca nalazi na nizozemskom govornom području**. Posljedica nepoštivanja te jezične obveze jest **ništavost ugovora**.

Pred belgijskim sudom pojavio se slučaj Nizozemca koji je ugovor o radu sklopio s tvrtkom u Antwerpenu, ali koja pripada **multinacionalnoj grupi sa sjedištem u Singapuru**. Ugovorom o radu, sastavljenom na **engleskom**, propisano je da dotični treba obavljati svoj posao u Belgiji. Nakon pet godina tvrtka ga je otpustila te isplatila otpremninu izračunatu temeljem ugovora o radu. Gospodin Las je podnio tužbu u kojoj navodi kako je ugovor ništavan jer je povrijeđen propis o uporabi nizozemskog jezika.

Europski sud smatra kako **dekret flamanske zajednice nije u skladu s pravom Europske unije** te da se njime **narušava sloboda kretanja radnika**. Sud navodi kako propis treba omogućiti da se ugovor sastavi na onom jeziku koji je poznat svim zainteresiranim strankama.

Više:

★ [Decree of the Flemish Community requiring all cross-border employment contracts to be drafted in Dutch infringes freedom of movement for workers, CJE/13/46, 16. 4. 2013.](#)

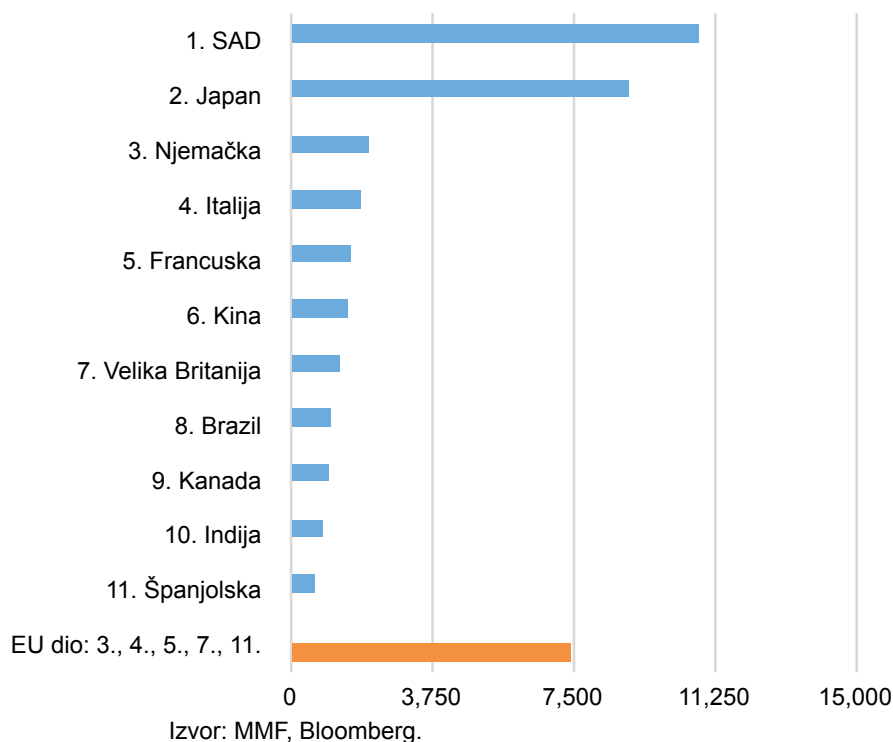
EU PUBLIKACIJE, STUDIJE, IZVJEŠTAJI

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOJ STABILNOSTI I INTEGRIRANOSTI

Europska komisija i Europska središnja banka zajednički su 25. 4. 2013. objavile redoviti godišnji **izvještaj o financijskoj stabilnosti i integriranosti za 2012. godinu** (EFSIR - *European Financial Stability and Integration Report*)¹ u kojem naglašavaju da je reforma financijskog sektora osnova za dugoročni rast.

U izvještaju se ističe da, unatoč napretku, financijska kriza već petu godinu nastavlja imati značaj **negativni utjecaj na gospodarski rast u 2012. godini**. Jedan od često analiziranih indikatora krize je zaduženost država pogođenih krizom.

Zaduženost država 2012. godine (u milijardama eura)

Stopa nezaposlenosti u Francuskoj

Michel Sapin, francuski ministar rada, objavio je 25. travnja podatke o broju nezaposlenih u Francuskoj za ožujak ove godine, a iz kojih je vidljiv **rekordan broj** onih koji su u potrazi za poslom. Rekord iz siječnja 1997. godine od 3.195.500 nezaposlenih ljudi srušen je aktualnim podatkom o **3.224.600 nezaposlenih**. Ako ovoj brojci dodamo i ljude koji su zaposleni na ugovor na određeno vrijeme, Francuska ima **5 milijuna registriranih nezaposlenih osoba**. Porast nezaposlenosti u ožujku izrazito je oštra. Tijekom jedne godine došlo je do povećanja od 350.000 nezaposlenih (11.1%), odnosno gotovo 1.000 dodatnih tražitelja posla na dan. Početkom godine Renault je najavio plan smanjenja broja svojih zaposlenika za **7.500** do 2016. godine. Prošle godine, Peugeot Citroën, drugi najveći europski proizvođač automobila, najavio je **ukidanje 8.000 radnih mjesta** i zatvaranje prve tvornice automobila u Francuskoj na više od 20 godina. Francuskom predsjedniku Hollandeu je smanjenje rastuće stope nezaposlenosti jedna je od glavnih zadaća. Cilj mu je do kraja petogodišnjeg mandata **poboljšanjem francuske konkurentnosti oživjeti rast i smanjiti nezaposlenost**.

Više:

★ [République Française : Demandeurs d'emploi inscrits et offres collectées par Pôle emploi en mars 2013, 25. 4. 2013.](#)

¹ Do 2009. godine objavljivao se izvještaj pod nazivom European Financial Integration Report koji je pružao informacije o razvoju tržišta i politika te su u njemu objavljivani indikatori financijske integriranosti, efikasnosti, stabilnosti i konkurentnosti, a 2010. godine izvještaj je promijenio ime u European Financial Stability and Integration Report kako bi se istaknula važnost financijske stabilnosti.

U ovogodišnjem izvještaju naglašava se da **uspostavljanje bankovne unije** proizlazi iz potrebe za dubljim ekonomskim i financijskim integracijama u Europi, navode se glavne politike, opisuje se **napredak ostvaren u reguliranju transakcija derivatima**, te se ističe **ključna uloga financijskog sektora za poticanje rasta realnog gospodarstva i zaposlenosti**.

Poglavlje 1: Razvoj tržišta

U izvješću se pokazuje kako je u 2012. godini do izražaja došla važnost produblivanja gospodarske i financijske integracije u cijeloj Europskoj uniji. Posebice snažan utjecaj na smanjenje šokova na financijskim tržištima imale su politike koje je predložila Europska komisija za uspostavljanje bankovne unije te otvorene obveze koje je preuzela Europska središnja banka s namjerom da poduzme sve što je potrebno kako bi vratila povjerenje u euro.

Poglavlje 2: Financijska pomoć i podrška

Uspostavljanje bankovne unije jedna je u nizu inicijativa što su ih institucije EU predstavile s ciljem jačanja financijske stabilnosti i integracije 27 članica EU-a. U tom smislu, poglavlje 2 predstavlja glavne političke inicijative koje su implementirane, usvojene, predstavljene ili razvijene tijekom 2012. godine. To obuhvaća makro i mikro-financijske politike, uključujući financijsku pomoć i druge mjere, kao i reforme supervizije u državama članicama. Sam obuhvat prijedloga i odmakla faza njihove implementacije svjedoči kako daleko su donositelji odluka odmakli od bankrota Lehman Brothers-a. Detaljni pregled inicijativa prikazanih u poglavlju 2 ne isključuje mogućnost detaljnog pregleda po temama koje se predstavljaju u poglavljima 3, 4 i 5.

Poglavlje 3: Strukturna reforma bankovnog sektora - motivacija, obuhvat i posljedice

U poglavlju 3 prikazane su važnije rasprave koje su inicirale vlade, međunarodne organizacije ili javnost, a koje imaju za cilj analizirati poslovne modele financijskih institucija - posebice, poželjnost usvajanja strukturnih reformi u bankarskom sektoru. Neke države članice EU (npr. Velika Britanija, Francuska, Njemačka, Nizozemska) i druge zemlje G20 (npr. SAD) već su pokrenule strukturne reformske programe za rješavanje problema u ovom sektoru. Imajući u vidu paneuropski pristup, stručna skupina pod predsjedanjem Erkkia Liikanena (*High-level expert group - HLEG*), u listopadu 2012. godine preporučila je paket reformskih mjera.

Poglavlje 4: Razlozi za promjene reguliranja OTC tržišta derivata

Inicijative za strukturne reforme mogu dati *ex-post* koristi (poboljšana razlučivost) i *ex-ante* koristi (poboljšano upravljanje rizicima, praćenje, reguliranje i supervizija). Međutim, s obzirom na važnost i poželjnost raznolikosti financijskih sustava i modela poslovanja u EU, kao i relativno nametljivu prirodu strukturnih reformi, svi zakonodavni prijedlozi trebaju biti potkrijepljeni širokim javnim raspravama i temeljitim procjenama učinkovitosti, efikasnosti i koherentnosti s obzirom na šire regulatorne planove. Paneuropske strukturne reformske inicijative mogu spriječiti divergenciju nacionalnih reformi pojedinih članica, osigurati ostvarivanje zacrtanih ciljeva te zaštititi funkcioniranje unutarnjeg tržišta EU-a. Konačni sveobuhvatni cilj je uspostavljanje stabilnog

Copyright:
Thorsten Schmitt, used under licence from Shutterstock.com

bankovnog sustava koji služi potrebama građana i gospodarstva u čitavoj Uniji, što doprinosi poticanju gospodarskog rasta na način da reducira nestabilnosti i optimizira alokaciju resursa.

Banke su jedan od glavnih sudionika financijskog sustava, ali važno je ne zaboraviti činjenicu da se financijski instrumenti i usluge koje pružaju banke mogu ostvariti i na druge načine, uključujući direktno financiranje putem primarnog i sekundarnog tržišta kapitala. U tom smislu, poglavlje 4 opisuje napredak ostvaren u pogledu reguliranja izvanburzovnih tržišta financijskih derivata. Derivati imaju nezamjenjivu ulogu u modernim financijama, ali posljednja financijska kriza pokazala je da oni imaju i velik potencijal za pogoršavanje financijskih nestabilnosti. Općenito, praktične lekcije naučene iz financijske krize i aktualna znanstvena istraživanja pokazuju da financijski derivati mogu stvoriti velike troškove za društvo. Stoga financijska regulacija ima značajnu ulogu u mitigiranju rizika, posebno imajući u vidu nedostatke regulatornog pristupa karakterističnog za razdoblje koje je prethodilo krizi. Kako bi se riješile te inherentne ranjivosti, EU je fokusirala svoju pažnju na nedostatak transparentnosti, kao i na prekomjerne rizike druge ugovorne strane i operativne rizike na izvanburzovnim tržištima financijskih derivata.

Uredba o infrastrukturi europskih tržišta (EMIR direktiva, *EMIR - European Markets Infrastructure Regulation*) utjelovljuje glavni regulatorni odgovor u ovom području, a stupila je na snagu 2012. godine zajedno s pripadajućim tehničkim standardima. Očekuje se da će ojačani pravni okvir EU-a dodatno potaknuti prekogranično integriranje infrastruktura financijskog tržišta. Istovremeno EMIR treba tek potpuno implementirati i provjeriti u praksi te ga je potrebno pažljivo pratiti. EMIR i daljnje regulatorne promjene EU-a u području izvanburzovnih transakcija derivatima imaju za cilj postići sigurnije financiranje i bolju kolateraliziranost pa ovaj trend vodi poslovne modele prema poboljšanju likvidnosti tržišta što može dovesti do novih rizika za financijski sustav. Stoga je potrebno holistički pristupiti strukturnim ranjivostima povezanim s izvanburzovnim tržištima financijskih derivata.

Poglavljje 5: Procjenjivanje kreditne sposobnosti malih i srednjih poduzeća, doprinos stabilnosti i rastu

Nužno je da Komisija, nacionalni regulatori i donositelji politika ne izgube iz vida centralnu ulogu koju financijski sektor ima u podupiranju realnog gospodarstva i zaposlenosti te poticanju rasta. Analiza u poglavlju 5 naglašava ovu problematiku tako što propituje poteškoće koje u pristupu financiranju imaju mala i srednja poduzeća koja su povijesno oduvijek bila suočena s tom vrstom prepreka, a jedan od razloga bio je nedostatak vjerodostojnih javnih informacija o njima. To je podiglo rizik i troškove za potencijalne financijere koji moraju opravdati isplativost svojih ulaganja.

Više:

★ [European Commission: European Financial Stability and Integration Report 2012, April 2013.](#)

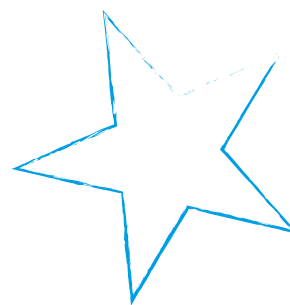
★ [Commission report underlines importance and urgency of financial sector reforms as a basis to restore long-term growth, IP/13/367, 25. 4. 2013.](#)

Budućnost europske energije

Članovi Europskog parlamenta usvojili su 21. svibnja **rezoluciju o diversifikaciji izvora energije do 2030. godine**. Predložili su **uvođenje obvezujućih ciljeva i poticaja za investicije kojima bi se povećao udio obnovljivih izvora energije**. Istoga dana postignut je sporazum s Vijećem ministara o **sigurnosti morskih naftnih i plinskih bušotina**. Tvrtke koje žele koristiti rezerve ugljikovodika na moru, sada će morati pripremiti izvješća o **opasnostima** povezanim s njihovim aktivnostima i osigurati **mjere u slučaju nezgode**, te pokazati svoju sposobnost da upravljaju potencijalnim nesrećama tog tipa.

Više:

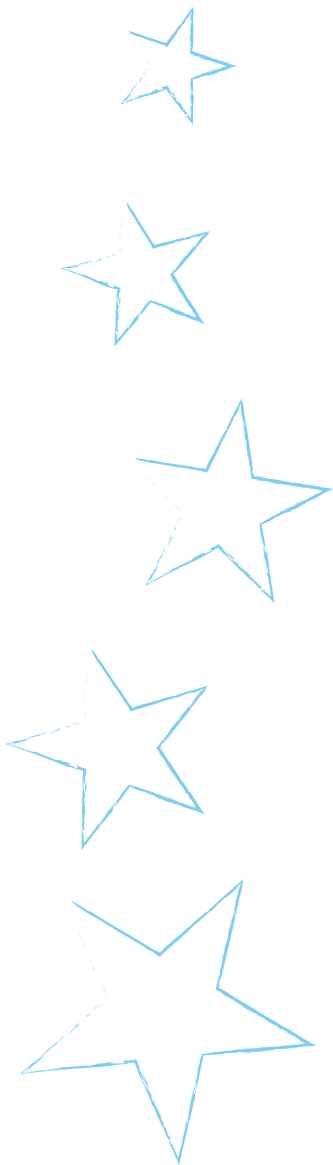
★ [EP: Renewable energy in the European internal energy market, 21. 5. 2013.](#)

STRATEŠKO IZVJEŠĆE O KOHEZIJSKOJ POLITICI

Copyright: Niroworld, used under licence from Shutterstock.com

Temeljem podataka iz nacionalnih izvješća 27 država članica o strukturnim programima provedenim u razdoblje od 2007. do 2013. godine, Europska je komisija pripremila i 18. travnja 2013. objavila pregled provedbe tih programa, točnije Europskih strukturnih fondova kao što su to Europski socijalni fond (ESF), Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), te Kohezijski fond. Iz njih je u razdoblju od 2007. do 2013. godine uloženo oko 347 milijardi eura u infrastrukturne projekte u 27 država članica.

Kao rezultat spomenutih ulaganja u Europskoj uniji **1,9 milijuna ljudi dobilo je širokopojasni pristup internetu; 2,6 milijuna ljudi dobilo je priključke na vodu; 5,7 milijuna ljudi je obuhvaćeno projektima za odvodnju otpadnih voda.** U okviru transeuropske transportne mreže izgrađeno je **460 kilometara cesta i 334 kilometara željezničkih pruga.** Europski socijalni fond koristilo je **2,4 milijuna ljudi da pronađe posao,** a niz malih i srednjih poduzeća primio je snažne poticaje za ostvarenje rasta, pri čemu je **financirano 53.240 projekata za istraživanje i tehnološki razvoj** kao i **53.160 start-up** prijekata.

Johannes Hahn, povjerenik Europske komisije za regionalnu politiku, naglasio je komentirajući izvještaj o kohezijskoj politici, kako "[...] izvještaj daje **neprocijenjiv prikaz politike** koja postiže rezultate u nizu prioritetnih područja EU i koja investira u rast sada kada je to nužno potrebno. Mi pružamo **potporu novim inovativnim tvrtkama** i stvaramo **dobra i održiva radna mjesta za budućnost,** osiguravajući udaljenim regijama širokopojasni Internet, **sprječavamo odljev mozgova** i gradimo **vitalne prometne veze** koje podižu konkurentnost pojedinih regija. Kohezijska politika pokazuje i veliku sposobnost prilagodbe, odgovarajući tako na izazove krize kao i potrebe ljudi i njihovih zajednica."

Smisao ovih izvješća, osim provedbe nadzora, jest **pojačati transparentnost i odgovornost za implementaciju na nacionalnim razinama,** a među institucijama EU potaknuti raspravu o navedenim politikama. Glavna pitanja obrađena u izvješću odnose se na rezultate što su ih države članice postigle provodeći politiku, te kako je navedena politika utjecala na smanjenje ekonomskih i socijalnih razlika diljem Europe. Također, želi se utvrditi utjecaj ekonomske krize na provođenje programa, te postoje li razlike u pristupu programima kod pojedinačnih država članica u odnosu na prosjek Europske unije.

I na koncu, izvješće naglašava **važnost dubokih reformi kohezijske politike** od 2014. do 2020. godine o kojima se upravo pregovara između Europskog parlamenta i vlada država članica.

Više:

- ★ [EU Cohesion Policy is helping to weather the crisis and produce growth, says Commission 2013 Strategic Report, IP/13/336, 18. 4. 2013.](#)
- ★ [Cohesion policy: Strategic report 2013 on programme implementation 2007-2013, COM\(2013\) 210 final, 18. 4. 2013.](#)

PRIRUČNIK O INDEKSU CIJENA STAMBENIH NEKRETNOSTI

Za većinu građana, kupnja nekretnosti (stana) najvažnija je transakcija tijekom života. Indeks cijena stambenih nekretnosti (*Residential Property Prices Indices - RPPIs*) zapravo se odnosi na **visinu stope za koju se cijena nekretnosti mijenja tijekom vremena**. Indeks cijena **ključan je statistički pokazatelj** ne samo za građane i kućanstva diljem svijeta već i za najvažnije kreatore ekonomske i monetarne politike. Njegova je svrha, primjerice, praćenje makroekonomske (ne)ravnoteže i izloženosti financijskog sektora riziku.

Ovaj priručnik primarno je **namijenjen stručnjacima statističarima** jer donosi sveobuhvatne **smjernice za sastavljanje indeksa cijena** stambenih nekretnosti i potanko **objašnjava metodu** i najbolju praksu za njihovo izračunavanje. Priručnik također ispituje temeljne ekonomske i statističke koncepte i definira osnovna načela, te metodološke i praktične smjernice za kompilaciju indeksa.

Priručnik su pripremili vodeći stručnjaci s područja **teorije indeksnih brojeva** i stručnjaci za kompiliranje indeksa cijena nekretnosti. Rad na priručniku koordinirao je **Eurostat**, statistički ured Europske komisije, u suradnji s **Međunarodnom organizacijom rada (ILO)**, **Međunarodnim monetarnim fondom (MMF)**, **Organizacijom za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)**, **Ujedinjenim narodima, Ekonomskom komisijom za Europu (UNECE)** i **Svjetskom bankom**.

Više:

★ [Eurostat: Handbook on Residential Property Prices Indices \(RPPIs\)](#)

IZDVAJANJA ZA OBRAZOVANJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Copyright:
David Hirjak, used under licence from Shutterstock.com

U nedavno objavljenoj Eurostatovoj seriji *Statistics in focus* (br. 12/2013) po prvi put su predstavljeni **detaljni podaci o obrazovanju za 27 država EU** i to s obzirom na pojedine **stupnjeve obrazovanja**. Eurostat prikuplja podatke o rashodima država prema međunarodnoj klasifikaciji funkcija države (*Classification of the Functions of Government - COFOG*). Ukupni rashodi opće države 27 članica EU iznosili su u 2011. godini 49,1% BDP-a. Prema posljednjim dostupnim podacima o rashodima za 2011., oko **5,3% BDP-a odnosilo se na izdatke za obrazovanje**. Od toga, najviše je utrošeno na srednjoškolsko obrazovanje (2,0% BDP-a), te na predškolsko i osnovno obrazovanje (1,7% BDP-a). Za obrazovanje, prema Eurostatovim podacima, **najviše izdvajaju Island** (7.9% BDP-a), **Danska** (7.8% BDP-a) i **Cipar** (7.2% BDP-a). S obzirom na ukupne izdatke pojedine zemlje, u **Estoniji** je najveći postotak izdvojen na obrazovanje (16.9% od ukupnih rashoda). **Najmanji** izdaci na obrazovanje zabilježeni su u **Bugarskoj** (3.6% BDP-a), **Slovačkoj** (4% BDP-a), **Grčkoj** i **Rumunjskoj** (4.1% BDP-a). U Njemačkoj i Italiji državni rashodi za obrazovanje također su ispod prosjeka.

Više:

★ [The level of government expenditure on education varies between Member States: Statistics in Focus br. 12/2013, 26. 4. 2013.](#)

POTPORA UČITELJIMA I NASTAVNICIMA U EU

Europska izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA) nedavno je objavila [izvještaj](#) pod naslovom *Key Data on Teachers and School Leaders in Europe* u kojem daje iscrpan pregled podataka o [situaciji u učiteljskoj profesiji](#) u 32 europske države, koristeći pritom ukupno 62 indikatora. Publikacija ispituje aspekte [početnog](#) i [kontinuiranog](#) obrazovanja nastavnika, njegove organizacijske mogućnosti, zapošljavanje nastavnika i ravnatelja kao i njihove radne uvjete. Sadržaj izvještaja predstavljen je u šest poglavlja: (1) [obrazovanje učitelja i nastavnika i potpora nastavnicima početnicima](#), (2) [zapošljavanje](#), poslodavci i ugovori; (3) nastavak [profesionalnog usavršavanja](#) i mobilnost, (4) [uvjeti rada i plaće](#), (5) razina [autonomije](#) i (6) [odgovornosti](#) nastavnika i ravnatelja škola.

Izvještaj pruža informacije o nastavnicima [predškolskih](#), [osnovnoškolskih](#) i [srednjoškolskih](#) obrazovnih institucija. Na temelju podataka prikupljenih putem mreže *Eurydice*, te Eurostata, kao i međunarodnih istraživanja TALIS, TIMSS i PISA, izvješće donosi kvantitativni i kvalitativni pregled širokog spektra ključnih pitanja koja se odnose na nastavničku profesiju u Europi.

Osiguranje visoke razine kvalitete nastave postao je jedan od ključnih ciljeva *Strateškog okvira za obrazovanje i izobrazbu* („ET 2020“). Pritom je naglašena važnost nastavnika i njihova [stalnog stručnog usavršavanja](#) i [obrazovanja](#) o čemu ovisi i kvaliteta cijelog nastavničkog kadra te atraktivnost nastavničke profesije za generacije koje dolaze.

Prema posljednjem izvještaju o [radnim uvjetima nastavnika](#) što ga je Europska komisija objavila krajem travnja 2013., u 15 država članica EU (Austrija, Cipar, Estonija, Francuska, Njemačka, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Švedska i Velika Britanija) te u Hrvatskoj i Turskoj uvedena je obveza uspostave programa za pružanje individualne potpore novim nastavnicima. Iako su ti programi različiti u smislu njihove provedbe, svi oni imaju za cilj pomoći novim kvalificiranim nastavnicima da se prilagode struci, a sve kako bi se [smanjio rizik od preranog odustajanja](#) od nastavničke karijere.

Više:

★ [European Commission/EACEA/Eurydice. Key Data on Teachers and School Leaders in Europe. 2013 Edition. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.](#)

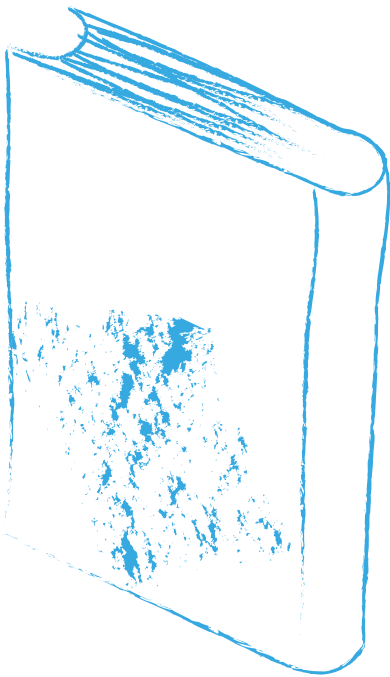
RANO NAPUŠTANJE ŠKOLOVANJA

Copyright: Nelosa, used under licence from Shutterstock.com

Prema izvješću što ga je *Eurostat* objavio 14. travnja, većina država članica postigla je [značajan napredak u ostvarenju obrazovnih ciljeva](#) spomenutih u strategiji *Europa 2020*. Radi se o nastojanju da se [smanji stopa prijevremenog napuštanja školovanja](#) na manje od 10% - što su neke države (poput Austrije, Češke, Danske, Finske, Irske, Litve, Luksemburga, Nizozemske, Poljske, Slovačke, Slovenije i Švedske) već uspjele postići. Također, jedan od ciljeva odnosi se na [povećanje stope mladih s visokim obrazovanjem](#) na iznad 40% do 2020. godine. Taj je cilj do 2012. već realiziralo dvanaest država članica EU - Belgija, Cipar, Danska, Finska, Francuska, Irska, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Španjolska, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Prema izvješću, trenutno je [prosjeck "napuštanja školovanja"](#) u EU **12,8%**, dok je prošle godine ta stopa bila 13,5%. Također, ostvaren je rezultat od 35,8% mladih sa završenim visokoškolskim obrazovanjem što predstavlja porast od 0,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Niske stope mladih s visokim obrazovanjem zadržale su se u Italiji (21,7%), Slovačkoj (23,7%), Rumunjskoj (21,8%), Malti (22,4%), Češkoj (25,6%) te Portugalu (27,2%). Zabrinjavajući pad u 2012. pojavio se međutim u Bugarskoj.

Osim što postoje **razlike među državama**, značajne razlike primijećene su i **između djevojaka i mladića**. Tendencija napuštanja školovanja **kod djevojaka je čak 24% manja nego kod dječaka**, dok su u nekim državama nejednakosti još značajnije (Cipar (+58%), Latvija (+57%), Luksemburg (+57%) i Poljska (+55%)). Također djevojke će prije završiti visokoškolsko obrazovanje, čemu svjedoče iznenađujuće stope razlike: u Latviji +85%, Estoniji +79%, Sloveniji +68% te Bugarskoj +67%.

Europska povjerenica za obrazovanje, kulturu, višejezičnost i mlade, Androulla Vassiliou komentirala je postignute rezultate: "Napredak u postizanju obrazovnih ciljeva za 2020. značajna je poruka u vrijeme ekonomske nesigurnosti. Za poslove budućnosti zahtijevat će se više kvalifikacije, a ovi pokazatelji svjedoče da su mladi ljudi spremni doseći svoj puni potencijal." Na sastanku Vijeća EU u travnju, države članice dogovorile su usmjeravanje **dodatne pozornosti na mlade s visokim rizikom napuštanja** školovanja te onih s niskim osnovnim stečenim vještinama. Jedan od predviđenih načina suočavanja s ovim problemom jest **rano uočavanje** te **pojedinačni pristup** u pružanju potpore tijekom cijelog obrazovnog procesa.

Više:

★ [Progress in tackling early school leaving and raising higher education attainment - but males are increasingly left behind, IP/13/324, 11. 4. 2013.](#)

SOCIJALNI DIJALOG POD PRITISKOM KRIZE

Izvješće o **radnim odnosima** što ga je Europska komisija objavila u travnju ove godine, ističe značajan **utjecaj gospodarske krize** na odnose između **predstavnik radnika, poslodavaca i vlada**. Socijalni dijalog opterećen je padom potražnje i povećanjem poreza te rezovima u javnoj potrošnji, dok nedavne reforme što su ih vlade provodile nisu uvijek bile popraćene djelotvornim socijalnim dijalogom. Zbog svega toga odnosi u gospodarstvu posebno su napeti.

Izvješće pod nazivom *Industrial Relations in Europe 2012* daje pregled nedavnih zbivanja u kolektivnim odnosima između poslodavaca, sindikata i javne vlasti u državama Europske unije, a nastalo je kao rezultat dvogodišnjeg istraživanja o stanju radnih odnosa i socijalnog dijaloga u Europi. Izvješće je fokusirano na **socijalni dijalog u javnoj upravi, obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti**, te na **radne odnose i socijalni dijalog u državama članicama iz srednje i istočne Europe**. Bez obzira na različitost zemalja u tim regijama, sve one - s iznimkom Slovenije, imaju **slabe i fragmentirane odnose obuhvaćene socijalnim dijalogom**. Također, Komisija stavlja poseban naglasak na uključenost socijalnih partnera u reforme vezane uz nezaposlenost te reforme mirovinskog sustava, kao i na prijelaz prema ekonomiji koja je više održiva i manje ovisna o fosilnim gorivima. Novo

Copyright: Lightspring, used under licence from Shutterstock.com

izvješće dokazuje da **rezultati socijalnog dijaloga mogu snažno utjecati na rad** Europljana, primjerice u obliku **boljega zdravstvenog osiguranja, sigurnosti na radu i boljih uvjeta rada**. Sudjelovanje predstavnika radnika i poslodavaca ili socijalnih partnera u vladinim reformama izuzetno je važno jer **rješenja postignuta kroz socijalni dijalog** najčešće su **šire prihvaćena** u društvu te ih je **lakše provesti** u praksu. Najviše konfliktnih odnosa događa se u onim zemljama koje provode najtemeljitiije reformske programe brzim tempom i bez učinkovitog socijalnog dijaloga. Takav je bio slučaj u nekim zemljama koje koriste programe pomoći Europske unije i MMF-a, ali i u nekoliko zemalja u srednjoj i istočnoj Europi. U zemljama poput Francuske, Nizozemske, Belgije i Španjolske strukovni sindikati bili su uključeni u reformu mirovinskog sustava, no to nije bio slučaj u mnogim drugim zemljama, zbog čega je dolazilo do sukoba.

Više:

- ★ [Industrial Relations in Europe 2012 / European Commission. Luxembourg : Publications Office, 2013.](#)
- ★ [Industrial relations: social dialogue under strain in Europe says new report - frequently asked questions, MEMO/13/325, 11. 4. 2013.http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-325_en.htm](#)
- ★ [Industrial relations: social dialogue under strain in Europe says new report, IP/13/321, 11. 4. 2013.http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-321_en.htm](#)

FINANCIRANJE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

Europska komisija i Europska investicijska banka objavile su početkom svibnja 2013. **zajedničko izvješće o malim i srednjim poduzećima** u 2012. godini. Naime, uloga malih i srednjih poduzeća izuzetno je važna za europsko gospodarstvo s obzirom da ona stvaraju **85% svih novih radnih mjesta** u EU. Istovremeno, u stalnoj su potrebi za **kvalitetnim i lako dostupnim financiranjem**.

Potpora Europske investicijske banke malim i srednjim poduzećima dosegla je u 2012. godini iznos od **13 milijardi eura**, dok je Europska komisija - koristeći svoj jamstveni fond vrijedan **1,1 milijardu eura** - pomogla pokretanju kreditnih linija vrijednih više od 13 milijardi eura, čime je gotovo 200 tisuća malih poduzeća diljem Europe dobilo dodatni poticaj za napredak. Novi plan **COSME** (*Competitiveness of Enterprises and SME's 2013-2020*) nasljednik je ranijeg programa CIP (*Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007-2012*) te predviđa **pojačanje temeljnog kapitala EIB-a na 10 milijardi eura**, kao i niz mjera koje će znatno **povećati i olakšati financiranje malih i srednjih poduzeća**. COSME predviđa i dodatne mogućnosti financiranja poput posebnog investicijskog ulaganja kroz *venture* kapital, uvođenje instrumenta zajma sa izravnim i drugim aranžmanima koji smanjuju rizik s posrednicima u financiranju, te uvođenje dodatnih

instrumenata koji će pokrivati financiranje za poduzetnike orijentirane na istraživanje i inovacije u okviru programa *Horizon 2020*.

Osim toga, početkom svibnja predstavljen je i **novi web portal posvećen pronalaženju primjerenog financiranja za mala i srednja poduzeća**. Portal nudi informacije o propisima, pregled mogućnosti financiranja u EU, te savjete u pogledu trgovanja vlastitim dionicama na tržištu obveznica.

Više:

★ [Supporting small and medium-sized enterprises in 2012 - A joint report of the European Commission and the European Investment Bank Group, 2. 5. 2013.](#)

★ [Improving access to finance for SMEs: key to economic recovery, IP/13/387, 2. 5. 2013.](#)

★ [Improving access to finance for SMEs: key to economic recovery, MEMO/13/393, 2. 5. 2013.](#)

VODEĆE TURISTIČKE DESTINACIJE U 2011.

Eurostat, statistički ured Europske unije, objavio je sredinom travnja novi izvještaj o **vodećim turističkim destinacijama** za odmor europskih građana tijekom 2011. godine.

Te godine građani EU otišli na **1 bilijun putovanja**, od čega se jedna **četvrtina** odnosila na turistička putovanja na **destinacije u drugim državama članicama**, što se naziva *outbound* ili emitivnim turizmom. **Vodeće destinacije** *outbound* turizma u 2011. bile su **Španjolska** s 13% svih turističkih putovanja u inozemstvo, a potom **Italija** i **Francuska**, obje s 9%. Dok Španjolsku uvelike posjećuju Portugalci, Englezi i Francuzi, Francusku biraju Belgijanci, Luksemburžani, Španjolci i Talijani, a Italiju Maltežani, Austrijanci i Rumunji. Nadalje, Njemačka je statistički top destinacija *outbound* turizma za Nizozemce, Poljake i Danci.

Njemački državljani ostvaruju **najveći broj turističkih putovanja u inozemstvo** (73 milijuna putovanja), a prema podacima Eurostata, slijede ih državljani Ujedinjenog Kraljevstva s 44 milijuna, Francuske s 22 milijuna te Nizozemske sa 16 milijuna putovanja na odmor u inozemstvo. Navedene države članice čine čak dvije trećine svih turističkih putovanja rezidenata EU.

Više:

★ [Eurostat: Tourism statistics - top holiday destinations](#)

★ [Tourism in the EU27 Spain, Italy and France: top destinations for holiday trips abroad of EU27 residents in 2011, STAT/13/59, 15. 4. 2013.](#)

MAKEDONIJA: NASTAVAK REFORMI UNATOČ POLITIČKIM TENZIJAMA

Europska komisija objavila je izvješće o napretku Makedonije u provedbi reformi u okviru procesa pristupanja EU te o poduzetim koracima u dobrosusjedskim odnosima i rješavanju „**pitanja imena**“ koje je zahtijevalo Vijeće EU u prosincu prošle godine.

Komisija je **pohvalila napore u provođenju reformi** unatoč političkim tenzijama i naglasila potrebu hitnog političkog dijaloga kako bi učinci političke krize bili u cijelosti prevladani.

Politička kriza nastala je nakon događaja što su se zbili u parlamentu Republike Makedonije 24. prosinca 2012. nakon usvajanja godišnjeg proračuna za 2013. Prisilno uklanjanje oporbenih zastupnika i novinara iz parlamenta od strane sigurnosnog osoblja, rezultiralo je bojkotom najveće oporbene stranke, a parlament je nastavio s radom bez nazočnosti oporbe. Politički dogovor postignut je 1. ožujka 2013.

Općenito, provedba reformi vezanih za EU nastavila se uz **napredak** u gotovo svim ciljevima i na svim pokazateljima. **Odnosi sa susjednim zemljama** ostali su **dobri** te su poduzeti koraci u bilateralnim odnosima s Bugarskom i Grčkom. Formalni razgovori o „pitanju imena“ doživjeli su novi zamah.

Republika Makedonija aktivno sudjeluje u **regionalnim inicijativama i sastancima**. Također, sudjeluje u bilateralnim i regionalnim okvirima u području pravosuđa i unutarnjih poslova uključujući upravljanje granicama i zajedničke granične kontrole u suradnji s Albanijom, Srbijom, Kosovom i Bugarskom.

Više:

- ★ [The former Yugoslav Republic of Macedonia: Reforms continue despite political tensions, IP/13/334, 16. 4. 2013.](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-334_en.htm)
- ★ [Report from the Commission to the European Parliament and the Council the Former Yugoslav Republic of Macedonia: Implementation of Reforms within the Framework of the High Level Accession Dialogue and Promotion of Good Neighbourly Relations, COM\(2013\) 205 final, 16. 4. 2013.](#)

NAPREDAK STRATEGIJE ZA DUNAVSKU REGIJU

Europska komisija objavila je u travnju ove godine prvo izvješće o napretku Strategije EU za Dunavsku regiju u kojem donosi pregled rezultata postignutih na planu rješavanja problema **prometnih veza, zagađenja, nedostatka konkurentnosti** i prisutnosti **kriminala** na području kojim je obuhvaćeno 110 milijuna ljudi i 14 zemalja, od čega osam država članica EU: Njemačka, Austrija, Slovačka, Mađarska, Rumunjska, Bugarska, Češka, Slovenija, Hrvatska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Moldavija i Ukrajina.

Komisija u Izvješću poziva vlade da rade na svojim političkim obvezama te da provedbu Strategije **uključuje kao prioritet** u sve relevantne politike. Izvještaj govori o napretku postignutom u četiri ključna područja Strategije - **povezivanju Dunavske regije**, očuvanju **okoliša i prirode**, izgradnji i **jačanju institucionalnih kapaciteta** i sigurnosti u regiji te u **poboljšanju kvalitete života** ljudi što žive uz Dunav. I od **Hrvatske se traži** da Strategiju **uključi u svoje planove** za sljedeću generaciju programa u okviru **regionalne politike** za razdoblje od 2014. do 2020. godine. Hrvatska je su-koordinator u prioritetnim područjima očuvanja bio-raznolikosti krajolika i kvalitete zraka i tla, te jačanju konkurentnosti poduzetništva te razvoja privrednih klastera. **Uklanjanje mina** s minama zagađenih područja u **Podunavlju** prepoznato je kao **osnovni preduvjet** za održivi razvoj hrvatske dunavske regije, a ujedno je označeno kao ključna horizontalna mjera.

Više:

- ★ [Report from the Commission concerning the European Union Strategy for the Danube Region, COM\(2013\) 181 final, 8. 4. 2013.](#)

Copyright: Romeo Huidu, used under licence from Shutterstock.com

VALJA ZNATI

SVE ŠTO STE ODUVIJEK ŽELJELI ZNATI O REDOVITOM ZAKONODAVNOM POSTUPKU

Jeste li ikada pokušali razumjeti način donošenja odluka ili tijek zakonodavnih postupaka u Europskoj uniji? Ako jeste, onda ste vrlo vjerojatno već nakon prvog letimičnog pogleda na razgranate dijagrame i neurotične strelice što vode u raznim smjerovima, poželjeli odustatiti od tog nauma i pobjeći u neku jednostavniju priču. Upravo takvu - jednostavniju priču, za sve one koji žele, ali bezbolno, saznati više o najčešće korištenom postupku odlučivanja u EU - tzv. **redovitom zakonodavnom postupku** (*ordinary legislative procedure*), pripremio je Europski parlament i objavio na svojim web stranicama.

Europski parlament redoviti zakonodavni postupak - kojim se donosi većina pravnih akata u EU - pojašnjava kroz **nekoliko rubrika**: prva pod nazivom *How it works* donosi **grafički prikaz tijeka postupka** u kojem možete korak po korak pratiti što u postupku radi pojedina involvirana institucija i saznati koju će vrstu dokumenta institucija objaviti; u drugom odjeljku pod imenom *Complete text* pronaći ćete **tekstualni opis tijeka postupka** od Komisijina prijedloga, preko prvog, dugog ili trećeg čitanja u Parlamentu ili Vijeću, do odbacivanja ili usvajanja pravnog akta. U rubrici pod nazivom *Treaty* nalazi se tekst članka iz Ugovora o funkcioniranju EU u kojem je opisan tijek redovitog zakonodavnog postupka (**čl. 294 UFEU**). Na koncu, u rubrici *Glossary* korisnici će pronaći **pojašnjenje pojmova** što se koriste pri opisu redovitog zakonodavnog postupka, pa ćete tako saznati na što se odnosi *A item* ili *B item*, ili primjerice što se misli pod pojmom *Orange card* ili *Shadow rapporteur*.

U svakom slučaju, radi se o vrlo korisnom alatu za lakše razumijevanje naoko komliciranog postupka odlučivanja u EU.

Više:

★ [EP: Legislative powers: Ordinary legislative procedure](#)

„Europski mjesec mozga“

Na početku svoje inicijative „Europski mjesec mozga“, Europska komisija izdvojila je oko **150 milijuna eura** za financiranje dvadeset novih međunarodnih projekata za istraživanje mozga. Inicijativa promiče europska istraživanja i inovacije u području neuroznanosti i srodnih područja kroz pedesetak događanja poput konferencija, radionica, ljetnih škola i tečajeva što su održani diljem Europe u mjesecu svibnju. Osim predstavljanja najnovijih postignuća u ovom području, inicijativa potiče odlučniju borbu protiv bolesti mozga te ističe kako proučavanje mozga može unijeti revoluciju u računalstvo. Razumijevanje ljudskog mozga i bolesti mozga jedan je od najvećih znanstvenih i filozofskih izazova. Tijekom posljednjih desetljeća, istraživanje mozga ostvarilo je velik napredak, no ostaje još mnogo toga što tek treba biti otkriveno. Napredak neuroznanosti ključan je za očuvanje našeg sve starijeg društva, a time i gospodarstva. Poremećaji povezani s mozgom pogodit će barem jednu od tri osobe tijekom života, a liječenje tih poremećaja već sada u Europi stoji oko **800 milijardi eura na godinu**. Otkrivanje zagonetke funkcioniranja ljudskog mozga korisno je za naše zdravlje, društvo i industrijsku konkurentnost.

Više:

★ [€150 million for brain research launches EU 'Month of the Brain'. IP/13/380, 30. 4. 2013.](#)

★ [European Month of the Brain - May 2013.](#)

KNJIGA: EUROPSKO OBITELJSKO PRAVO

U izdanju Narodnih novina upravo je objavljena publikacija skupine autora (N. Bodiroga-Vukobrat, N. Hlača, D. Hrabar, D. Jakovac-Lozić, A. Korać Graovac, D. Lapaš, I. Majstorović, I. Medić Musa, B. Novak, H. Sikirić, V. Smokvina, S. Winkler, V. Žnidaršić Skubic, M. Župan) pod naslovom *Europsko obiteljsko pravo*.

Namjera je ove knjige poslužiti kao **priručnik**, ali i kao interdisciplinarna znanstvena osnova proučavanja europskoga obiteljskog prava, novoga pravnog područja koje postaje sve aktualnije. Naime, nužno je s aspekata različitih grana prava otvoriti raspravu o **sadržaju i dosezima europskog obiteljskog prava** te **obvezama koje članstvo u Europskoj uniji nosi za Republiku Hrvatsku** u pravnom uređenju obiteljskih odnosa te **u postupcima priznanja i ovrhe** odluka te javnih isprava što se odnose na obiteljske odnose unutar EU. Nakon punopravnog članstva Republike Hrvatske u EU pojavit će se mnoga pitanja koja su unutar domaćeg pravnog sustava potpuno nova - **pitanje odnosa i izvora prava**, njihova **obvezatnost za države članice EU**, odnos izvora prava EU i **drugih međunarodnih ugovora**; novi aspekti **zaštite dječjih prava, ljudskih prava članova obitelji** te ostalih **obiteljskopравnih instituta**.

Cjeloživotno obrazovanje pravnika nužnost je u suvremenim sustavima, te je stoga knjiga **namijenjena** iznimno širokom krugu stručnjaka, ponajprije praktičarima - **sucima, odvjetnicima, djelatnicima centara za socijalnu skrb...** Naime, zbog olakšane **mogućnosti slobodnog kretanja ljudi** (i dobara) međunarodni elementi snažnije će utjecati na prava pojedinaca, a stručnjaci u nadležnim tijelima u daleko većem će se broju susretati s izazovima rješavanja obiteljskopравnih **predmeta s međunarodnopravnim obilježjima**. Isto tako, knjiga je namijenjena **pravnim teoretičarima**, kao i **studentima** koji na preddiplomskom ili poslijediplomskom studiju izučavaju obiteljsko pravo. Zamisao je urednica bila okupiti vrsne znanstvenike i stručnjake iz različitih pravnih područja, jer samo **interdisciplinarni pristup** može dovesti do cjelovitog odgovora na brojna otvorena pitanja koja se postavljaju pred hrvatski pravni sustav. Kako se radi o području u kojem je Europska unija tek počela djelovati, svima nama zajedno predstoji još mnogo truda kako bismo uspjeli razumjeti, protumačiti i primijeniti sve zahtjeve te odgovoriti na izazove koje ono stavlja pred domaće pravne stručnjake.

KONFERENCIJA INFUTURE 2013

Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu organizira 4. međunarodnu konferenciju o **budućnosti informacijskih znanosti** (*The Future of Information Sciences -INFuture*). Konferencija će se održati u Zagrebu, od 6. do 8. studenoga 2013., a namijenjena je **istraživačima i stručnjacima** sa širokog područja informacijskih i komunikacijskih znanosti. Cilj je konferencije ponuditi platformu za raspravu o teorijskim i praktičnim pitanjima vezanim uz organizaciju i integraciju informacija.

Ovogodišnja konferencija *INFuture* posvećena je **teoriji i metodologiji upravljanja informacijama, interakciji između e-društva i e-vlade, očuvanju elektroničkih zapisa, jezičnim tehnologijama i interdisciplinarnom obrazovanju**.

Svi koji žele sudjelovati u radu konferencije ili prijaviti svoje radove, mogu to učiniti do 7. srpnja 2013.

Više informacija o načinu prijave i ostalim detaljima dostupno je na adresi: <http://infoz.ffzg.hr/INFuture>.

PODLISTAK

ČETVRTI ŽELJEZNIČKI PAKET

Mišo Mudrić¹

Europska komisija (u daljnjem tekstu: Komisija) je, s **ciljem izgradnje željezničke mreže** na Jedinstvenom tržištu, u siječnju 2013. godine usvojila skup zakonodavnih mjera pod nazivom Četvrti željeznički paket (u daljnjem tekstu: Paket).

Skup zakonodavnih mjera usmjeren je na **četiri kategorije željezničkih usluga**: tehnički i sigurnosni **standardi** i autorizacija, **povećanje kvalitete usluge prijevoza putnika** te pristup **novim operaterima** tržištu željezničkih usluga, strukturalna organizacija željezničkog sektora sa naglaskom na efikasnosti, te, pitanje dostupnosti radne snage.

Komisija smatra kako će se predloženim mjerama povećati kvaliteta i učinkovitost usluge, omogućiti bolji pristup novim operaterima tržištu (poticanje konkurentnosti), olakšati i ubrzati investicije u željeznički sektor (uz poticanje financijske transparentnosti), te povećati atraktivnost željezničkog prijevoza, s ciljem povećanja ukupnog udjela željezničkog prijevoza na europskoj razini. Ključne postavke liberalizacije tržišta prijevoza putnika u nacionalnom prijevozu, kako ih postavlja Komisija, odnose se na tri dugoročna cilja: jednak pristup europskim željezničkim tržištima, ujednačeni standardi, te izjednačeni uvjeti tržišnog natjecanja za sve operatere.

U provedbenom smislu, Paket nastoji **olakšati među-granični pristup domaćem tržištu** prijevoza putnika, **ukinuti zakonske monopole, dokinuti monopol** u dodjeljivanju javnih ugovora o prijevozu (eng. *Public Service Contracts*) te **definirati ujednačeni pristup natječajnom postupku** i njegovoj kontroli, **reformirati sustav izdavanja karata**, te **ujednačiti pristup voznom parku**. Komisija je mišljenja kako će se omogućavanjem odnosno otvaranjem tržišnog natjecanja u sektoru nacionalnog prijevoza putnika željeznicom povećati kvaliteta te usluge, te kako će ulazak privatnih operatera povećati raspoloživa financijska sredstva koja će se općenito moći ulagati u poboljšanje usluge prijevoza željeznicom.

Ekonomski pokazatelji

Sukladno planu uspostavljanja Jedinstvenog europskog željezničkog područja (eng. *Single European Railway Area* - SERA - Direktiva [2012/34/](#)

¹ Mišo Mudrić je asistent na Katedri za pomorsko i općeprometno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

[EU](#)) - kojim se, sukladno viziji istaknutoj u Bijeloj knjizi o transportu iz 2011. godine, nastoji povećati konkurentnost, ojačati mogućnost nadzora pružanja željezničkih usluga, te olakšati investicije u željezničkom sektoru - Komisija nastoji **urediti tržišno natjecanje u željezničkom sektoru, smanjiti administrativne kočnice** normalnog funkcioniranja željezničkog područja na europskom području, **te uskladiti željezničku djelatnost s potrebama održivog razvoja.**

Trenutačni ekonomski pokazatelji europskog željezničkog sektora, temeljem podataka prikupljenih od strane Komisije ([COM\(2013\) 25 final](#)), naglašavaju **značajnu ulogu željeznice u sveukupnom gospodarskom potencijalu** država članica Europske unije. Željeznička industrija ostvaruje prosječnu godišnju dobit u iznosu od 73 milijarde eura, zapošljava oko 800.000 radnika, a države članice na godišnjoj razini, u svrhu osiguravanja javne željezničke usluge, investiraju 20 milijardi eura (eng. *Public Service Obligations*), dok za potrebe održavanja i razvoja željezničke infrastrukture osiguravaju dodatan iznos od 26 milijardi eura. Komisija naglašava kako nije ostvaren očekivani paralelan razvoj usluge u smislu omjera putnika po kilometru, koji u razdoblju od 2005. do 2010. godine raste s minimalnim godišnjim porastom od 4.3%, dok je udio u prijevozu robe doživio pad s 11,5% na 10,2% u razdoblju od 2000. do 2010. godine. Na godišnjoj se razini europskim željeznicama **preveze oko 8 milijardi putnika**, a ukupni udio prijevoza robe željeznicom na europskoj razini iznosi 10%, te godišnje generira **dobit** od, okvirno, **13 milijardi eura.**

Također je potrebno podsjetiti i na uspostavu **Europske transportne mreže**, pri čemu posljednje relevantne odluke vezane uz željeznički sektor (*TEN-T Policy*, [COM\(2011\) 650 final](#)) ukazuju na poboljšanje sustava investiranja u infrastrukturu kroz tzv. **Mehanizam povezivanja Europe** [eng. *Connecting Europe Facility* - CEP), kojim se ustrojava posebno zakonodavno i financijsko okruženje u svezi investicija u željezničku infrastrukturu, te kroz posebna pravila o **željezničkim teretnim koridorima** (eng. *Rail Freight Corridors* - RFC - Uredba (EU) 913/2010). Usprkos tri prethodna željeznička paketa kojima se nastojalo osigurati veći udio željezničkog prijevoza u ukupnom prijevozu putnika, podaci iz 2010. godine (Eurobarometar) ukazuju na činjenicu kako tek 6% stanovnika Unije tjedno barem jednom koriste usluge željeznice. Komisija je, dakle, usvojila zaključak kako dosadašnje **zakonodavstvo u željezničkom sektoru nije polučilo očekivane rezultate**, te da je nužno **pojačati napore**, poglavito zato što predviđanja za 2030. godinu upozoravaju na 40% povećanje prijevoza robe, te 34% povećanje prijevoza putnika.

Liberalizacija tržišta prijevoza putnika na domaćem tržištu

Četvrti željeznički paket polazi od temeljne pretpostavke kako je europska željeznička infrastruktura principijelno temeljena na željezničkim infrastrukturnim mrežama koje čine cjelinu na nacionalnoj razini i koje kao takve predstavljaju svojevrsan prirodni monopol. Pritom valja razlučiti **osobe koje skrbe o samoj infrastrukturi** (uprava infrastrukturom, eng. *Infrastructure Managers*) od **osoba koje pružaju usluge prijevoza** (željezničko poduzetništvo odnosno operateri, eng. *Railway Undertakings*), te prepoznati potrebu osiguranja **jednakog pristupa svim operaterima**, pod jednakim uvjetima, **infrastrukturnoj mreži**. Takva strukturalna razdvajanje

Copyright: Christian Mueller, used under licence from Shutterstock.com

nost ne sprječava države članice da zadrže upravljanje infrastrukturom u sklopu državnog poduzeća, no nužno je uspostaviti određena pravila kako bi se osigurao jednak pristup svim zainteresiranim i kvalificiranim operaterima, kako državnim tako i privatnim, pri čemu treba osigurati **institucionalnu suradnju upravitelja infrastrukturom, operatera, korisnika usluge, ali i javnih tijela**, kako bi se dodatno osigurao transparentan i funkcionalan sustav koji omogućava lakše investicije te pospješuje kvalitetu usluge.

Nastavno na liberalizaciju prijevoza robe iz 2007. godine (Direktiva [2004/51/EC](#)) te liberalizaciju međunarodnog prijevoza putnika iz 2010. godine (Direktiva [2007/58/EC](#)), prijevoz putnika na domaćem tržištu još uvijek je značajno **ograničen prirodnim monopolom nacionalnih prijevoznika** (kod 16 država članica takav monopol se očituje kroz 90% udjela na tržištu, a kod 9 država članica takav je monopol uređen kroz domaće zakonodavstvo). Iskustvo onih država članica (primjerice, Njemačke i Švedske) kod kojih se razvilo tržišno natjecanje u svezi javnih ugovora o pružanju usluga (bilo putem direktnog sklapanja ugovora [trenutačni udio na tržištu prijevoza putnika putem direktnog ugovaranja usluge prijevoza iznosi 42%], bilo kroz javni natječajni postupak) pokazuju kako se tim postupkom može uštedjeti 20% do 30% sredstava, te značajno povećati kvaliteta usluge.

Daljnji problemi za nove operatere na tržištu očituju se u **težoj dostupnosti raspoloživog voznog parka**, te kroz obvezatni **sustav izdavanja karata**, pri čemu nadležna tijela naplaćuju **visoke marže** što ulazak na tržište za nove operatere čini dodatno otežanim. Iz prethodno navedenih razloga, Četvrti željeznički paket predviđa **liberalizaciju nacionalnog tržišta prijevoza putnika**, čime se (novim) operaterima otvara, s jedne strane, mogućnost pružanja direktnih komercijalnih usluga na domaćem tržištu prijevoza putnika, ali nudi i mogućnost natjecanja na javnim natječajima za javne ugovore o prijevozu putnika (Komisija navodi podatak kako se upravo kroz takve javne ugovore osigurava najveći postotak prijevoza putnika [90%]), pri čemu je moguće uvesti restrikcije u slučaju opasnosti ekonomske opstojnosti važećih sklopljenih javnih ugovora o pružanju usluge prijevoza. Nadalje, Paket, s počekom do kraja 2019. godine, predviđa (putem izmjena i dopuna Uredbe ([EC](#)) [1370/2007](#)) **uvođenje obveznog natječajnog postupka za dodjeljivanje javnih ugovora o prijevozu**, uz napomenu kako se pruža mogućnost definiranja minimalnog volumena prijevoza, ispod kojeg je moguće sklapati direktne ugovore o prijevozu putnika. Vezano uz sve ugovore koji se direktno sklope nakon stupanja Paketa na snagu, isti mogu biti sklopljeni samo do kraja 2022. godine. U svezi dodjeljivanja javnih ugovora o prijevozu, Paketom se nadležnim nacionalnim tijelima propisuje obveza usvajanja jasne vizije odnosno strategije nacionalnog prijevoza putnika, kako bi se pospješilo nastojanje osiguravanja transparentnih i urednih direktnih i natječajnih dodjela ugovora o prijevozu, te kako bi se putem jasnih tehničkih, financijskih i operativnih zahtjeva omogućila prilika potencijalnim pružateljima prijevoznih usluga (novim i starim operaterima na tržištu) da sastave kvalitetnu ponudu. Nastavno na prethodno uočeni **problem sustava izdavanja karata**, Paketom se predviđa **suradnja država članica, upravitelja infrastrukture te operatera** u svezi **osmišljavanja** takvog sustava koji bi poticao **konkurentnost**. Vezano uz prethodno navedenu problematiku dostupnosti voznog parka, nadležna tijela imaju obvezu osigurati transparentan i fleksibilan sustav dostupnosti voznog par-

Copyright: Olha Insight, used under licence from Shutterstock.com

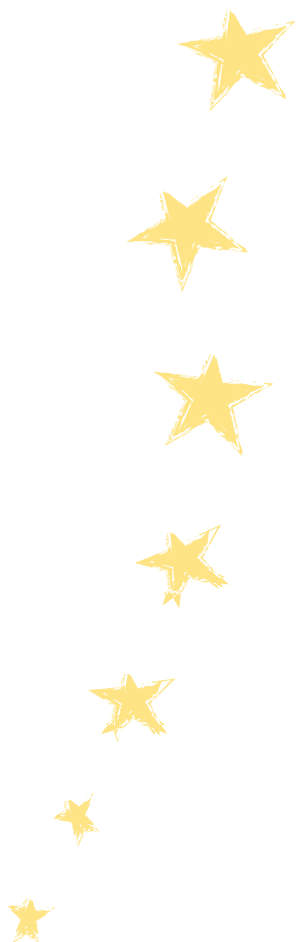
ka za sve nove operatere. Komisija predviđa kako će prethodno navedene izmjene i dopune zakonodavstva, odnosno strukturalne promjene tržišta, omogućiti financijsku korist, kako za korisnike usluga tako i za operatere, u iznosu od 40 milijardi eura do 2035. godine.

Tehnički i sigurnosni standardi

Europska željeznička agencija procjenjuje kako trenutačno na teritoriju Unije vrijedi oko **11.000 različitih pravila u svezi tehničkih i sigurnosnih standarda**, bilo kroz zakonodavstvo Unije, bilo kroz zakonodavstvo država članica. Iskustvo pokazuje kako takav sustav učestalo dovodi do izrazito **dugotrajne i skupocjene procedure autorizacije novih vozila**, te velikih troškova u svezi osiguravanja sigurnosnih certifikata (koje izdaju nacionalne agencije za sigurnost i čiji rad nije nužno ujednačen na europskoj razini), čime se bitno otežava pristup novim operaterima na tržište. Sukladno tome, Paket predviđa izmjene i dopune Uredbe o Europskoj željezničkoj agenciji (Uredba [\(EC\) 881/2004](#) i [1335/2008](#)) s ciljem **prebacivanja nadležnosti o autorizaciji** i izdavanju sigurnosnih certifikata **s nacionalnih agencija na Europsku agenciju**, koja dodatno dobiva nove ovlasti za nadzor rada nacionalnih agencija i kontrolu relevantnih nacionalnih pravila kojima se uređuje to područje.

Komisija predviđa da će se tim izmjenama **za 20% smanjiti vrijeme čekanja na autorizaciju**, te za dodatnih 20% smanjiti ukupni troškovi, što bi u konačnici do 2015. godine trebalo donijeti **uštedu do 500 milijuna eura**. Paket nadalje predviđa obvezu ustupanja (odnosno primanja) opreme i ljudstva operateru kojem je dodijeljen ugovor o prijevozu, čime se s jedne strane novim operaterima osigurava prijeko potrebni kadar i sredstva, a s druge strane osigurava opstojnost radnih mjesta, te time vodi računa o socijalnoj komponenti ove gospodarske grane.

Popis svih zakonodavnih mjera i kraći pregled istih dostupan je na [ovoj poveznici](#).

impressum

UREDNIŠTVO

Aleksandra Čar /ur.

Tamara Čapeta

Iris Goldner Lang

Andrea Horić

Jasenko Marin

Tamara Perišin

Antonija Petričušić

Nikoleta Radionov

SURADNICI U OVOM BROJU:

Božena Gulija

Branka Marušić

Mišo Mudrić

Studenti Pravnog fakulteta u Zagrebu: Julijana Bačić, Jadranka Jakovčić,
Gordan Kustić, Anita Marić, Morana Martić, Matea Miljuš, Rea Rajić,
Maja Šeat

Fotografije:

PHOTO © European Union, 2013

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

KNJIŽNICA

Informacijski centar za europsko pravo - "EU i"

Trg maršala Tita 3

10001 Zagreb

tel: 01 / 45 97 596, 45 97 556

faks: 01/ 45 97 555

email: eu-info@pravo.hr

web: <http://www.pravo.unizg.hr/biblioteka>

<http://euinfo.pravo.hr/>